

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

รายงานประจำปี

2565

สารบัญ

05

สารจาก
ประธานกรรมการ

07

สารจาก
ผู้อำนวยการ

10

Justice in Action

14

ผลการดำเนินงานหลัก
ประจำปี 2565

61

ประวัติองค์กร

69

โครงสร้างองค์กร

81

รายงานงบการเงิน
และวิเคราะห์งบการเงิน
ประจำปี 2565

115

ภาคผนวก

สารประธานกรรมการ

สถานการณ์กระบวนการยุติธรรมในช่วงปีที่ผ่านมายังคงอยู่ในห้วงแห่งความไม่แน่นอนจากงานวิจัยและรายงานสถานการณ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการพบว่าการละเมิดหลักนิติธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนทั่วโลก และมีแนวโน้มจะรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อหลายประเทศเผชิญกับภัยสงครามและความไร้เสถียรภาพทางการเมืองที่ทำให้ผู้คนนับล้านได้รับผลกระทบทั้งในแง่ของเศรษฐกิจและสังคมไปโดยปริยาย

สำหรับบริบทของประเทศไทย นอกจากผลกระทบดังกล่าวแล้ว ผมสังเกตเห็นถึงการถดถอยของผู้บังคับใช้กฎหมายและตัวกฎหมาย ซึ่งยังคงมีช่องโหว่ให้สังคมต้องวิพากษ์วิจารณ์ ที่เห็นได้ชัดเจนอย่างการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดใหม่ ซึ่งเริ่มขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ที่แม้จะช่วยให้จำนวนผู้ต้องโทษในคดีเกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง หากก็ยังมีปัญหาที่ทำทลายอย่างการกิจการสนับสนุนผู้เสียหายเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูที่ขาดแคลนทั้งบุคลากรและงบประมาณรวมทั้งบุคลากรในหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมที่กระทำกรทุจริต สร้างให้เกิดความไม่ไว้วางใจขึ้นในสังคม

ทีนี้ ในฐานะหน่วยงานที่มีการเชื่อมโยงมาตรฐานระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาสู่การปฏิบัติในภูมิภาคและในประเทศไทย ผ่านการวิจัย การเสนอแนะนโยบาย และการฝึกอบรมบุคลากร ได้พยายามที่จะนำมาตรฐานระหว่างประเทศ รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ดีเข้ามาแลกเปลี่ยนกับบุคลากรในประเทศ เพื่อสร้างเสริมหลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชน และความยุติธรรมในสังคม ตลอดจน

ลดช่องว่างการพัฒนาให้กระบวนการยุติธรรมของเราทัดเทียมนานาชาติอย่างประเทศ ท่ามกลางอุปสรรคนับตั้งแต่มีสถานการณ์โควิด-19 โดยเฉพาะในปีที่สายพันธุ์ใหม่โอมิครอนได้กลับมาแพร่ระบาด ทำให้ทุกสำนักและฝ่ายของสถาบันฯ รวมถึงหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายนอก ต้องเฝ้าระวังสถานการณ์และมีผลกระทบต่อการดำเนินงานภารกิจของสถาบันฯ โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

อย่างไรก็ดี ด้วยนโยบายที่สถาบันฯ ดำเนินงานภายใต้แนวทางการปฏิบัติงานและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งมีหลักการให้ยืดหยุ่นการทำงานของบุคลากรและเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ ได้สะท้อนให้เห็นแล้วว่า บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ มีศักยภาพในการปรับเปลี่ยน ด้วยความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ จึงเป็นผลให้ภาพรวมการดำเนินงานในช่วงปี 2565 ที่ผ่านมาเป็นไปได้ด้วยดี กิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้มีความคืบหน้า ได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการ โดยมีรายงานผลที่เป็นรูปธรรมจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการของกลุ่มเป้าหมายขององค์กรเฉลี่ยถึงร้อยละ 92.4 จากการจัดกิจกรรมและโครงการโดดเด่นของปีที่ให้ผลประโยชน์ต่อผู้มีส่วนในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่นั้นมาถึงปลายน้ำ อย่างหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการอนุวัติมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม หลักสูตรใหม่แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมในปีนี้ และโครงการ Hygiene Street Food

สร้างโอกาสแก่ผู้พ้นโทษ ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องระยะที่ 3 ทั้งยังได้รับความสนใจและความร่วมมือจากเครือข่ายใหม่ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาร่วมกับสถาบันฯ เช่น โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program - UNDP) The World Justice Project (WJP) The Hague Institute for Innovation of Law (HiIL) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย สมาคมผู้สื่อข่าวและนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นต้น เครือข่ายพันธมิตรเหล่านี้จะยิ่งแผ่ขยายกว้างออกไปและมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นที่จะช่วยขับเคลื่อนงานของสถาบันฯ อันจะนำมาสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างรอบด้านและส่งผลให้เกิดความเท่าเทียมทั่วถึง และเข้าถึงได้สำหรับทุกคน

ท้ายนี้ ในโอกาสที่ผมดำรงตำแหน่งประธานกรรมการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยครบวาระ 4 ปี ทั้งได้เคยดำรงตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิก่อนหน้านั้นครบเป็น 2 วาระต่อเนื่องกันแล้ว ผมขอขอบคุณกรรมการทุกๆ ท่านที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ทั้งให้ความร่วมมือช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยอย่างแข็งขันและจริงจังตลอดมา และขอชื่นชมและให้กำลังใจ บุคลากรและเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ทุกท่านที่ไม่ย่อท้อต่อการดำเนินงานท่ามกลางสภาวะวิกฤต และเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าแรงกายแรงใจของทุกท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่สังคม ทั้งในประเทศ ภูมิภาค และสากลดั่งที่ตั้งใจ

ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล

ประธานกรรมการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

สารผู้อำนวยความสะดวก

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย หรือ TIJ มุ่งมั่นทำหน้าที่ผู้ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือ Promoter of Change โดยใช้ความรู้และแนวปฏิบัติสากลเป็นฐานสำคัญ เพื่อสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน และในระดับระหว่างประเทศ ให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

จุดมุ่งเน้นในการทำงานของ TIJ ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการพัฒนาเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในสาขาการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา TIJ ได้รับความรับรองสถานะพิเศษ เป็นสถาบันวิชาการแห่งแรกและแห่งเดียวในภูมิภาคอาเซียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายหน่วยงานวิชาการที่ตั้งอยู่ในทุกภูมิภาคของโลก ทำหน้าที่สนับสนุนองค์การสหประชาชาติและประเทศสมาชิก ที่เรียกว่าเครือข่าย United Nations Programme Network of Institutes หรือ UN PNIs มาตั้งแต่ปี 2559

การสร้างการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการยุติธรรม จะเป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้สังคมไทยมีขีดความสามารถในการขบคิดพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขปัญหาท้าทายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเข้าถึงความยุติธรรมตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การเสริมสร้างขีดความสามารถดังกล่าวจะนำไปสู่การมีความสามารถที่จะรับมือความท้าทายอื่นๆ ในระบบสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม อันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง รวมไปถึงการรับมือกับความท้าทายรูปแบบใหม่ อย่างเช่น วิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วย

TIJ จึงมุ่งแสวงหาและพัฒนา “นวัตกรรม” ความคิดริเริ่ม ตลอดจนเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อให้เราใช้ในการทำความเข้าใจและรับมือกับปัญหาท้าทาย มุ่งเน้นการทำงานเชิงรุกเพื่อนำความรู้ทางวิชาการไปสื่อสารและแลกเปลี่ยนกับสังคมในหลายภาคส่วน

ในปีที่ผ่านมา กิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่ TIJ ได้ริเริ่มขึ้นตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น ได้รับการตอบรับจากสังคมเป็นอย่างดี เช่น การจัดนิทรรศการ “ความงามของโอกาส” เพื่อสื่อสารให้สังคมมองเห็นคุณค่าของการหยิบยื่นโอกาสให้แก่ผู้ก้าวพลาด การจัดทำและเผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศในการใช้ชีวิตคู่ (“สมรสเท่าเทียม”) และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพผู้ให้บริการอาหาร “ริมทาง” (“Hygiene Street Food สร้างโอกาส”) โดยมุ่งหวังว่าในอนาคตอันใกล้เราจะสามารถต่อยอดทำให้โครงการลักษณะนี้สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืนในรูปแบบของวิสาหกิจเพื่อการกลับคืนสู่สังคม (Social Reintegration Enterprising Model)

ในด้านการพัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ในปีนี้ TIJ ได้ออกแบบและเริ่มจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรใหม่ เรียกว่า หลักสูตร iCPCJ เพื่อสร้างความรับรู้และความพร้อมสำหรับผู้ปฏิบัติและผู้กำหนดนโยบายในกระบวนการยุติธรรมไทย ให้สามารถให้ประโยชน์จากมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น เราเชื่อว่าหลักสูตรนี้จะเป็นกุญแจสำคัญอีกดอกหนึ่งในการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมในระยะยาว

ในปีนี้ TU ได้เดินทางมาถึงจุดหมายสำคัญบนเส้นทางในการสร้างความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เราได้มีอาคารเป็นของเราเองเป็นครั้งแรก อาคารแห่งใหม่นี้ตั้งอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ ติดกับอาคารกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้จะมุ่งทำให้ TU เป็น “ที่ทำงาน” ที่ตอบโจทย์เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานของเราให้ดียิ่งขึ้น (Better Workplace) แล้วเรายังได้ริเริ่มความพยายามครั้งใหม่ โดยให้ความหมายและวัตถุประสงค์ใหม่ (re-purposing) กับพื้นที่ส่วนใหญ่นบนชั้น 1 และ 2 ของอาคารให้ทำหน้าที่เป็น “Common Ground” หรือ “พื้นที่กลางของทุกคน” ได้เข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกัน ร่วมเปิดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยถือเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและยืนยันความเชื่อร่วมกันที่ว่า “ความยุติธรรมเป็นเรื่องของคนทุกคน”

ผมและเจ้าหน้าที่ TU ทุกคน ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนได้เสียและภาคีเครือข่ายทั้งหลายของสถาบันฯ ที่ร่วมเดินทางมากับเราตลอดการทำงานหนักทั้งปีที่ผ่านมา โจทย์ท้าทายในการสร้างความตระหนักรู้เพื่อการเข้าถึงความยุติธรรม ยังคงเป็นเป้าหมายการทำงานที่พวกเราเชื่อมั่นเอาชนะให้ได้ต่อไป ผมมั่นใจว่าด้วยความเชื่อมั่นร่วมกันของเราทุกคน เราจะเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดียิ่งขึ้นได้ และวันหนึ่งที่พวกเราจะได้ร่วมกันออกแบบอนาคตของการเข้าถึงความยุติธรรมด้วยมือของเราเอง จะมาถึงได้ในเวลาอีกไม่นาน

ดร.พิเศษ สอดาศุณ

ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

Justice in ACTION

ตลอดระยะเวลานับสิบปีที่ผ่านมา เป็นห้วงเวลาที่ TUI ได้เก็บเกี่ยวความรู้ สิ่งสมประสพการณ์ พัฒนาการองค์ความรู้ และเติบโตขึ้นพร้อม ๆ กับภาคีเครือข่ายที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการยกระดับและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม จนได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีทรัพยากรอันเข้มแข็งด้านองค์ความรู้และภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศและในระดับสากล

ปี 2565

นับเป็นปีแรกที่ TUI ได้ก้าวผ่านทศวรรษแรกมาอย่างเต็มตัว และเป็นปีที่สถาบันฯ มุ่งมั่นขยายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกกระบวนการยุติธรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์ องค์ความรู้ และแนวปฏิบัติที่ดี ผ่านกิจกรรมฝึกอบรม กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ เวทีเสวนา เวทีสาธารณะ การสร้างพื้นที่ต้นแบบและการสื่อสารในทุกรูปแบบที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและสาธารณชนในวงกว้างได้มากขึ้น ด้วยความมุ่งมั่นที่จะ

ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคม

เพื่อให้ “ความยุติธรรมเป็นเรื่องของทุกคน” บนพื้นฐานของการสร้างกระบวนการยุติธรรมที่ยึด “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง”

ตลอดปี 2565 เราเริ่มเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน อันเกิดจากความพยายามที่จะส่งต่อโครงการดี ๆ ถึงผู้คนในสังคม โดยเฉพาะในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา มีความพยายามในการขยายเครือข่ายเพื่อสร้างโอกาสให้อดีตผู้ต้องขังและลดอัตรากระทำผิดซ้ำในกลุ่มผู้เคยก้าวพลาดผ่าน “โครงการ Hygiene Street Food สร้างโอกาส” ซึ่งสามารถวัดผลตอบแทนทางสังคมได้

มากกว่า 8 เท่า
ของการลงทุน

หรือจากความพยายามที่จะสื่อสารสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนในวงกว้างให้เปิดใจและให้โอกาสแก่คนที่เคยก้าวพลาดผ่านการจัดแสดง

“นิทรรศการศิลปะความงามของโอกาส” และ “การเปิดพิพิธภัณฑ์เรือนพ้อจรมรงค์” ก็ได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นแนวทางที่ช่วยทลายกำแพงระหว่างโลกเรือนจำและสังคมภายนอกในมิติที่แตกต่าง สร้างสรรค์ ก้าวข้ามข้อจำกัด และได้ผลตอบแทนเป็นอย่างดี

ด้านการเสริมสร้างสังคมที่มีหลักนิติธรรม นำทางไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความสงบสุขในสังคม สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในปีนี้หลักสูตร Rule of Law and Development Program หรือ RoLD Program ซึ่งเป็นศูนย์รวมของผู้นำรุ่นใหม่ได้เน้นการเรียนรู้เชิงประจักษ์จากพื้นที่จริงและต่อยอดเป็นโครงการนำร่องเพื่อขับเคลื่อนสังคมในหลายมิติ คู่ขนานไปกับการเปิดเวทีสาธารณะทั้งในระดับประเทศและสากลให้กลุ่มผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการหลากหลายสาขา และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันเสวนามุมมองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะแนวทางการสืบสวนสอบสวนแบบ Investigative Interview ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ความยุติธรรมในโลกดิจิทัล และกระบวนการยุติธรรมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ที่สำคัญ จากการเตรียมความพร้อมให้อาคารสำนักงานแห่งใหม่ ณ ถนนแจ้งวัฒนะ เป็นพื้นที่ในการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และพันธกิจของสถาบันฯ ในการมุ่งเป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศระดับนานาชาติด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา สามารถสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและส่งเสริมหลักนิติธรรม ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มเป้าหมายของสถาบันฯ ในอนาคตได้อย่างยั่งยืนนั้น ในปีนี้ อาคารนี้ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจะเปิดใช้ประโยชน์พื้นที่เอนกประสงค์เพื่อรองรับการสื่อสารกับสาธารณะและเปิดกว้างให้พันธมิตรเข้ามาร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อความยุติธรรม ภายใต้แนวคิด **"TUJ Common Ground"**

ด้วยอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่เน้นความเป็นมิตร เปิดกว้างสร้างสรรค์ มุ่งให้ประชาชนเข้าถึงง่าย จับต้องได้ง่าย และเป็นพื้นที่สำหรับทุกคนอย่างแท้จริง

ในการเตรียมความพร้อมดังกล่าว ยังได้นำมาสู่การจัดตั้ง “ฝ่ายบริหารและเผยแพร่องค์ความรู้” หรือ Knowledge Creation and Sharing Unit: KCS ใน

ปีงบประมาณที่ผ่านมา เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ทั้งงานของ TUJ และองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประชาชนโดยตรงมากขึ้น ซึ่งในปีนี้ KCS ได้เตรียมรวบรวมและจัดเก็บบันทึกประวัติศาสตร์องค์ความรู้และภารกิจสำคัญที่สถาบันฯ ผลิตขึ้น พร้อมออกแบบแนวทางการจัดระเบียบฐานข้อมูลและการบริหารองค์ความรู้ เพื่อสร้างสรรค์แนวทางการใช้ประโยชน์และผลิตองค์ความรู้ใหม่ รวมถึงการวางแผนการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การสื่อสารงานสู่สาธารณะบริเวณพื้นที่ TUJ Common Ground เพื่อจุดประกายและสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องความยุติธรรม พร้อมรองรับการขยายบทบาทสถาบันฯ ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม หลักนิติธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและเกิดการบูรณาการความร่วมมือของเครือข่ายในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงต่อไป

ปีนี้ สถาบันฯ ยังได้ลงทุนกับการ**สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เข้มแข็ง พร้อมเสริมสร้างค่านิยมองค์กรในเรื่อง “ความซื่อตรงต่อตนเอง เคารพให้เกียรติกัน เปิดใจรับความหลากหลาย ทำงานเป็นทีม และมุ่งผลเลิศ”** เพื่อให้บุคลากรของสถาบันฯ สามารถทำงานในอาคารแห่งใหม่ที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อสาธารณะและความคาดหวังของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อเป็นจุดร่วมในการทำงานท่ามกลางสถานการณ์ท้าทายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูงในอนาคต

ผลการดำเนินงาน กิจกรรมหลัก ประจำปี 2565

ปี 2565 ที่ผ่านมา นับเป็นอีกช่วงเวลาที่ทำหยาต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ เพราะแม้หลายประเทศจะเริ่มกลับมาฟื้นตัวหลังวิกฤตโควิด-19 แต่ยังคงมีความเปราะบางสูง ประกอบกับสถานการณ์สงครามระหว่างรัฐเซีย-ยูเครนที่เปิดฉากอย่างเป็นทางการตั้งแต่ช่วงต้นปีได้กลายเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผ่านผลกระทบทางลบระหว่างประเทศต่อความมั่นคงทางอาหารและราคาพลังงาน รายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนประจำปี 2565 ระบุว่า ในปี 2565 ผู้คนประมาณ 657-676 ล้านคน ต้องดำรงชีวิตอยู่อย่างยากจน และประมาณ 1 ใน 10 ของประชากรโลกกำลังประสบภาวะหิวโหย¹ นอกจากนี้ วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นซ้อนทับและเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงในห้วงเวลาเดียวกันได้จุดรั้งความก้าวหน้าของทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

สำหรับประเทศไทย เศรษฐกิจเริ่มกลับมาฟื้นตัวชัดเจนขึ้นในปีนี้ แต่ยังคงเป็นการฟื้นตัวแบบกราฟรูปตัว K หรือที่เรียกกันว่า K-shaped คือ ฟื้นตัวได้ดีเฉพาะบางกลุ่มเศรษฐกิจ เหมือนกับเส้นทแยงมุมของตัวอักษร K ที่มีทั้งขี้นและขีลง ทั้งยังสะท้อนความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยชัดเจนขึ้นไปอีกว่า กลุ่มคนรวยฟื้นตัวได้แล้ว แต่กลุ่มคนรายได้น้อยวิกฤตครั้งนี้ยังส่งผลกระทบอีกยาวไกล ขณะที่ปัญหาเงินเฟ้อที่ทะยานสูงสุดเป็นประวัติการณ์อันเป็นผลพวงมาจากภาวะสงครามได้ซ้ำเติมผลกระทบต่อค่าครองชีพและหนี้ครัวเรือนไทย รายงานภาวะสังคมระบุว่า แม้คดีอาญาโดยรวมจะมีแนวโน้มลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน แต่

ยังคงต้องเฝ้าระวังมิฉาชีพแก๊งคอลเซ็นเตอร์ อาชญากรรมทางไซเบอร์ การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและเยาวชนทางออนไลน์ การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหลายพื้นที่การกวาดล้างแหล่งจำหน่ายอาวุธปืนเถื่อนและควบคุมผู้ครอบครองอาวุธปืนถูกกฎหมายอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยสุขภาพจิต ทั้งภาวะเครียด ซึมเศร้า และผู้ป่วยยาเสพติด² ปัญหาเหล่านี้ยังสะท้อนถึงภาพใหญ่ของกระบวนการยุติธรรมที่กำลังประสบปัญหาในด้านความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการนำหลักนิติธรรมไปใช้ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหลักนิติธรรมนั้นเป็นทั้งเป้าหมายหลักและปัจจัยสนับสนุนทุกเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตลอดปี 2565 นี้ TM ในฐานะเครือข่ายขององค์กรสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา **จึงได้ดำเนินการกิจโดยให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์** เท่าทันปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในบริบทโลกและสังคมไทย และสอดคล้องกับ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร³ ภายใต้วิสัยทัศน์ในการเป็น

“ผู้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงด้านการยกระดับกระบวนการยุติธรรมและเชื่อมโยงหลักนิติธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทยอาเซียน และระดับสากล”

¹ รายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนประจำปี 2565 (Sustainable Development Goals Report), ที่มา <https://www.sdgmove.com/2022/07/18/sdgs-report-2022-undesa/>

² รายงานภาวะสังคมรายไตรมาส, ที่มา https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report

³ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 8

อนุวัตื้ข้อกำหนดดครงเทพและมาตรฐาน สากลเกี่ยวกับผู้ต้องขังมุงคินคนดี สู่สังคม

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ต้องขังหญิงโดยไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีผู้หญิงอยู่ในเรือนจำมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ส่งผลให้เรือนจำมีสภาพแออัด กอปรกับสภาพทางกายภาพของเรือนจำส่วนใหญ่ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับผู้ต้องขังชายเป็นหลัก จึงเป็นความท้าทายต่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงหลายประการ อันเนื่องมาจากพื้นฐานทางเพศภาวะที่มีความแตกต่างจากเพศชาย และเป็นที่มาของ “ข้อกำหนดดครงเทพ” (The Bangkok Rule) หรือข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มีไข้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการผลักดันจนได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสมัยที่ 65 เมื่อปี 2553

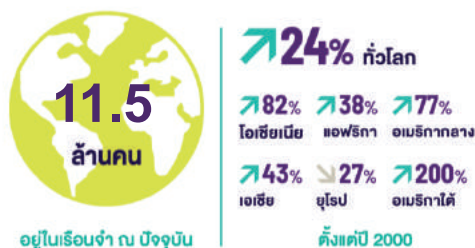
การอนุวัติข้อกำหนดดครงเทพ รวมถึงมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาในกลุ่มผู้เปราะบาง เป็นหนึ่งในภารกิจหลักที่ TM ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ได้ร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดำเนินการและสานต่อภารกิจที่เกี่ยวข้องในหลายโครงการ ครอบคลุมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหานักโทษล้นเรือนจำตั้งแต่ต้นทาง การบริหารเรือนจำอย่างมีประสิทธิภาพ มุงปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเปราะบางตามหลักเพศภาวะ ไปจนถึงการผลักดันให้อดีตผู้ต้องขังสามารถกลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ผ่านการเปิดรับและให้โอกาสจากผู้คนในสังคม ซึ่งไม่เพียงเป็นประโยชน์ต่อผู้เคยก้าวพลาดเอง แต่เป็นการส่งคุณค่าคุณภาพคืนสู่สังคมได้อย่างยั่งยืน ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำและวนกลับเข้าเส้นทางสู่เรือนจำ

ป้องกันปัญหานักโทษล้นเรือนจำตั้งแต่ต้นทาง

หัวใจสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักโทษล้นเรือนจำตั้งแต่ต้นทาง ก็คือการลดจำนวนนักโทษเข้าสู่เรือนจำ นับตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา TIJ ได้ร่วมกับองค์การการปฏิรูปการลงโทษสากล (Penal Reform International - PRI) รายงานแนวโน้มสถานการณ์เรือนจำทั่วโลกเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้สำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเข้ามาตราการทางเลือกแทนการคุมขัง สร้างการตอบสนองที่เป็นธรรม และลดผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบาง

ในปีนี้ได้มีการจัดเสวนาออนไลน์เพื่อเปิดตัว “รายงานแนวโน้มสถานการณ์เรือนจำโลก ค.ศ. 2022” หรือ Global Prison Trends 2022 ประกอบด้วย ข้อมูลแนวโน้มการใช้โทษจำคุก สถานการณ์ในเรือนจำตลอดจนผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อกระบวนการยุติธรรมทั่วโลก จากรายงาน พบว่า

ประชากรผู้ต้องขังโลกสูงเป็นประวัติการ

มีผู้คนมากกว่า 11.5 ล้านคนทั่วโลกที่ต้องอยู่ในเรือนจำ ซึ่งนับว่าสูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ โดยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 24 จาก ค.ศ. 2000 และเมื่อเจาะลึกลงไปถึงสาเหตุพบว่าส่วนหนึ่งเกิดจากการคุมตัวก่อนการพิจารณาคดีมากเกินไป โดยมี 1 ใน 3 ของผู้ต้องขังถูกคุมขังโดยที่ยัง

ไม่ได้ถูกตัดสินคดี รวมทั้งมีคนที่ต้องจำคุกนานเกินกว่าโทษที่ได้รับ เนื่องจากกระบวนการพิจารณาคดีที่ล่าช้าและขาดแคลนบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ก่อนและระหว่างการตัดสินคดี วงเสวนาได้เสนอให้ลดการคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

รายงานยังสะท้อนว่าทั่วโลกยังคงให้ความสำคัญกับการใช้โทษคุมขัง เห็นได้จากการก่อสร้างเรือนจำใหม่ ๆ แม้กว่า 30 ประเทศได้ยกเลิกการลงโทษทางอาญาสำหรับการใช้และครอบครองยาเสพติดเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของปัญหานักโทษล้นเรือนจำ แต่ก็มีบางพื้นที่ที่ทำให้ความยากจน การขอทาน การเป็นคนขายขบ รวมถึงการกระทำผิดเล็กน้อยอีกจำนวนมากกลายเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งวงเสวนาได้ตอกย้ำถึงความจำเป็นในการเข้ามาตราการทางเลือกแทนการคุมขังอย่างจริงจังและแพร่หลายมากขึ้น

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในมิติต่าง ๆ เป็นอีกองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับรู้ถึงภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของผู้กระทำผิด โดยในปีนี้ TIJ ได้ร่วมกับ International Centre for Criminal Law Reform & Criminal Justice Policy (ICCLR) ศึกษาวิจัยเรื่องก้าวสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยที่เข้าใจถึงความเปราะบางของเด็ก: ตอบสนองต่อความรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษาผ่านโครงการส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมในกลุ่มเด็ก สตรี และกลุ่มเปราะบาง TIJ เชื่อว่าข้อมูลในเชิงลึกนี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการป้องกัน ดูแล และแก้ไขปัญหากจากรากฐานที่แท้จริง

เสริมสร้างศักยภาพผู้ปฏิบัติงานราชทัณฑ์ด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

แม้จะมีความพยายามส่งเสริมให้ใช้มาตรการที่มีไขการคุมขัง รวมทั้งแสวงหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมตั้งแต่ต้นทางโดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง แต่ด้วยจำนวนประชากรผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ TPI จึงยังคงให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการเสริมสร้างศักยภาพเจ้าหน้าที่เรือนจำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐานที่ดี ได้รับการยอมรับจากนานาชาติและองค์การสหประชาชาติ โดยในปีนี้ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งในระดับประเทศและสากลพัฒนาและจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและเพิ่มขีดความสามารถแก่ผู้ปฏิบัติงานราชทัณฑ์

ร่วมกับกรมราชทัณฑ์ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐานสหประชาชาติ เพื่อยกระดับการบริหารจัดการเรือนจำในประเทศไทย โดยร่างหลักสูตรพัฒนาขึ้นจากพื้นฐานของข้อกำหนดสหประชาชาติ กรอบแนวคิดด้านอาชญาวิทยา ข้อค้นพบจากงานวิจัย และแนวปฏิบัติที่ดีในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเด็นที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ

ร่วมกับสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) จัดฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้สอนเกี่ยวกับข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือข้อกำหนดเนลสันแมนเดลา ซึ่งเป็นหลักการที่ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยคำนึงถึงความต้องการขั้นพื้นฐาน ความปลอดภัย ความเคารพต่อศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตร การเตรียมแผนการสอน เทคนิค และวิธีการในการจัดฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์และมุ่งหวังให้สามารถขยายผลไปยังผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ร่วมกับทันตสถานหญิงเชียงใหม่และกลุ่มของขวัญจากผู้หญิงหลังกำแพงจัดฝึกอบรมภายใต้โครงการส่งเสริมด้านสุขภาพจิตสำหรับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และเสริมทักษะการดูแลผู้ต้องขังหญิงที่มีภาวะเปราะบาง (Mind Matters: เรื่องใจ เรื่องสำคัญ) ระยะที่ 2 เน้นการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น อัตลักษณ์และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ แนวคิดเรื่องความเป็นเพศ การดูแลผู้ต้องขังกลุ่มเปราะบางและมีบาดแผลทางจิตใจ และการบริหารจัดการสำหรับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ร่วมกับคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) ออกแบบหลักสูตรและจัดฝึกอบรมออนไลน์ว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพให้แก่เจ้าหน้าที่เรือนจำหญิงกาจัง ประเทศมาเลเซีย เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ยกระดับมุมมอง และทักษะการทำงานเกี่ยวกับความละเอียดอ่อนทางเพศของผู้ต้องขังหญิงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่งต่อความงามแห่งโอกาสคืนคุณภาพสู่สังคม

แม้ว่าทุก ๆ ปี จะมีผู้พ้นโทษจำนวนมาก ออกจากเรือนจำ แต่ก็มีไม่น้อยที่ทวนกลับสู่วงจรชีวิตเดิม จากข้อมูลอัตราผู้กระทำความผิดซ้ำระหว่างปี 2556-2562 พบว่า 1 ใน 3 ของผู้พ้นโทษจะวนกลับมาใน กระบวนการยุติธรรมภายใน 3 ปี¹ Tm ตระหนักว่า **“โอกาส”** คือสิ่งงดงามที่สุดสำหรับผู้ที่เคยก้าวพลาด ปีนี้ จึงได้ดำเนิน **โครงการส่งเสริมนโยบายเรือนจำและ ความร่วมมือทางสังคมตามแนวทางข้อกำหนดกรุงเทพ** ซึ่งไม่เพียงส่งเสริมให้เรือนจำเป็นสถานที่ฝึกอาชีพที่ หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนพ้นโทษ แต่ยังคง มุ่งสร้างการยอมรับจากสังคมในวันที่พวกเขาได้อิสระภาพ กลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยความหวังและกำลังใจที่ เต็มเปี่ยม

โครงการ Hygiene Street Food สร้าง โอกาส เป็นหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาทักษะและสร้างอาชีพ ค้าขายอาหารถูกหลักสุขอนามัยริมทาง เพื่อให้ผู้ต้องขัง ที่กำลังจะพ้นโทษได้มีโอกาสประกอบอาชีพสุจริต และมี รายได้ดูแลตนเองและครอบครัว ซึ่งในปีนี้เป็น การดำเนินโครงการต่อเนื่องมาเป็นรุ่นที่ 3 มีภาคีเครือข่าย ความร่วมมือในโครงการเพิ่มขึ้นเป็น 20 องค์กร และมี หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนผ่านไป สู่ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ทั้งในส่วนของหลักสูตร อาหาร หลักสูตรสุขาภิบาลอาหารและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการตลาดในยุคดิจิทัล หลักสูตรการบริหาร จัดการภาคธุรกิจและการเงินเบื้องต้น นอกจากนี้ ยังได้

ร่วมมือกับดีแทค เน็ตทำกิน และ Robinhood ใน แคมเปญ **“ชิม เร็วกั๊ม”** ขวนคนไทยอุดหนุนอาหาร- เครื่องดื่มของผู้ประกอบการที่เคยก้าวพลาด 9 ราย เพื่อ จุดประกายสร้างอาชีพออนไลน์ให้อดีตผู้ต้องขังกลับเข้า สู่สังคม

¹ กรมราชทัณฑ์, ที่มา <http://www.correct.go.th/recstats/>

สตาร์ทอัพ

รถเข็นมาตรฐาน | อาหารสะอาด | สร้างโอกาส

ผู้พันธมิตรที่ร่วมโครงการ

รุ่นที่
1 8 คน

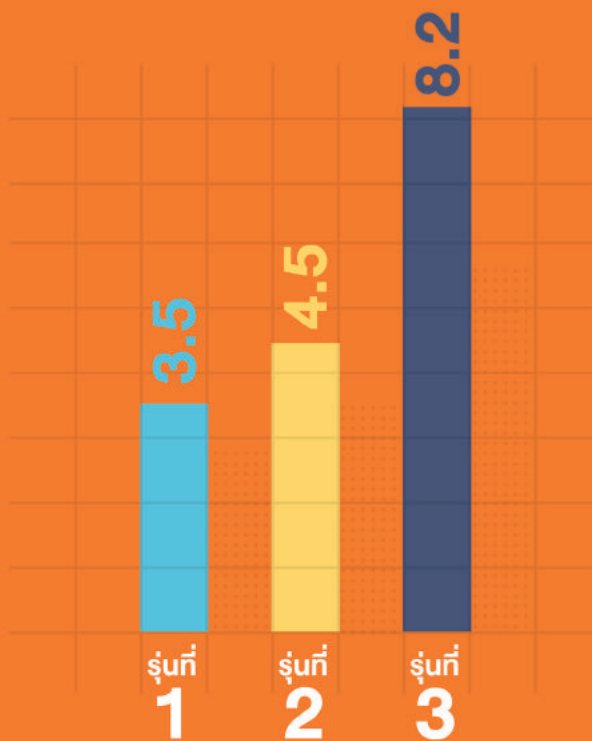
รุ่นที่
2 25 คน

รุ่นที่
3 12 คน

7 คน ประกอบกิจการค้าขายอาหารริมทาง
5 คน ประกอบอาชีพอื่น
ไม่มีผู้ใดกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ผลตอบแทนทางสังคม จากการลงทุน

(การลงทุน 1 บาท สามารถสร้างผลตอบแทนทางสังคมเป็นมูลค่า 3.5 และ 4.5 บาท ตามลำดับ และรุ่นที่ 3 มีมูลค่า 8.2 บาท เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวเมื่อเทียบกับสองรุ่นแรก)

การจัดแสดงนิทรรศการศิลปะ “ความงามของโอกาส” ณ อุทยาน 100 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอีกกิจกรรมที่สถาบันฯ พยายามสื่อสารสู่สาธารณชนในวงกว้าง ด้วยความมุ่งหวังที่จะลดช่องว่างระหว่างกำแพงเรือนจำกับสังคมภายนอก ผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์ เรื่องราว และมุมมองของศิลปินและนักออกแบบเกี่ยวกับประชากรในรั้วเรือนจำทั้งในส่วนของคุณค่าของบุคคล ศักยภาพ อีสรภาพ ความเท่าเทียม และความสำคัญของการให้โอกาสในรูปแบบต่าง ๆ จากสังคม ที่จะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้อย่างสง่างามอีกครั้ง

สถาบันฯ ยังได้ร่วมกับสมาคมกีฬาแบดมินตันแห่งประเทศไทยฯ สนับสนุนความสำเร็จจากนิทรรศการในระหว่างการแข่งขันแบดมินตันประเภททีมชายและทีมหญิงชิงแชมป์โลก และการแข่งขันรายการ TOYOTA GAZOO RACING Thailand Open 2022 ณ อิมแพ็คอารีนา เมืองทองธานี พร้อมทั้งเปิดพื้นที่ให้ “ผู้พันไทย” ที่มีความสามารถได้นำภาพวาดนักกีฬาแบดมินตันทั้งนักกีฬาทีมชาติไทยและนักกีฬาจากชาติต่าง ๆ มาจัดแสดง นับเป็นอีกกิจกรรมที่ช่วยจุดประกายให้เยาวชนที่เคยก้าวพลาดหันมาใช้กีฬาเป็นทางเลือกสำหรับอนาคตใหม่

เรือนไม้ทรงไทยโบราณอายุกว่า 100 ปี บนพื้นที่เดิมของเรือนจำชั่วคราวกลางเวียง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ เป็นอีกความร่วมมือระหว่างสถาบันฯ ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผ่าน **โครงการพิพิธภัณฑ์เรือนพำรงค์** ภายใต้แนวคิด “จากอดีต ถึงปัจจุบัน สู่อนาคต” เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวของประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของทัศนสถานหญิงเชียงใหม่สู่การเป็นสถานที่เพื่อการบำบัดฟื้นฟูและฝึกวิชาชีพที่หลากหลาย และสะท้อนถึงแนวคิดการลงโทษสมัยใหม่บนหลักการคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ ซึ่งหลังจากเปิดตัวพิพิธภัณฑ์อย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนกรกฎาคมจนถึงสิ้นปี 2565 มีผู้ให้ความสนใจเข้าชมพิพิธภัณฑ์แล้วมากกว่าหมื่นคน

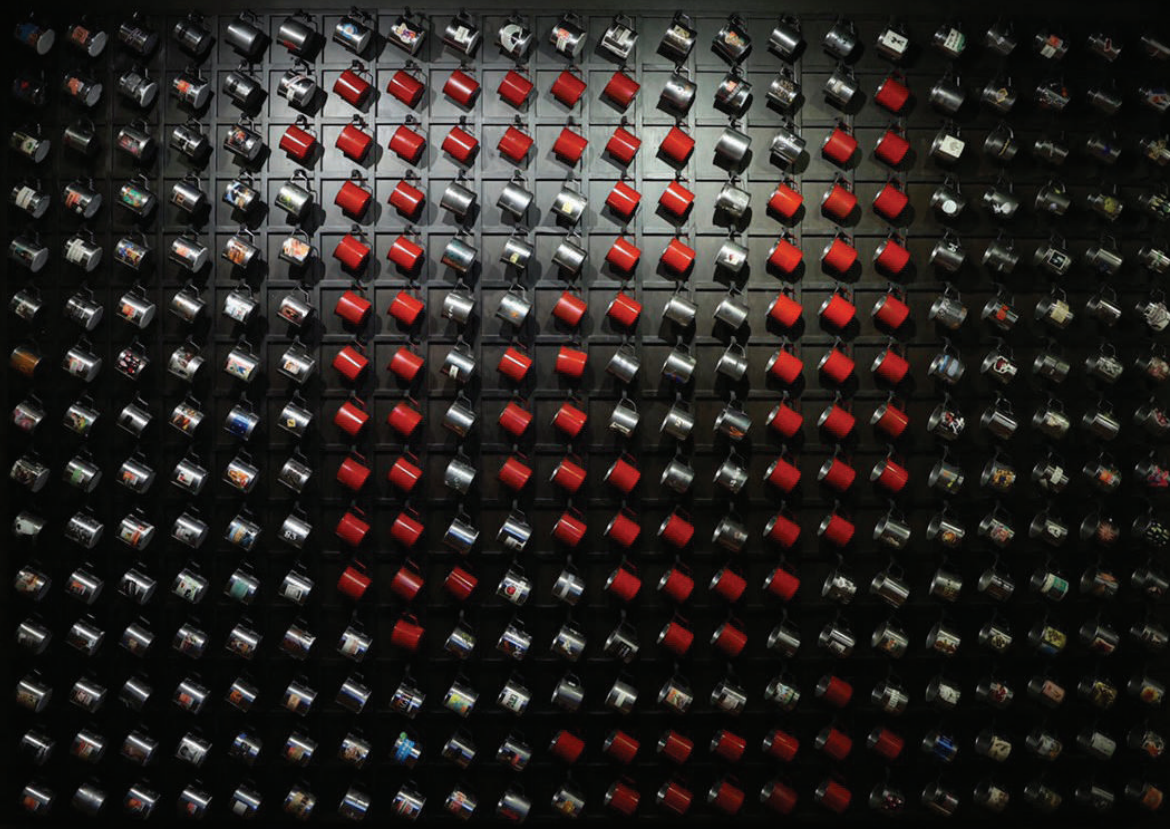
สถิติผู้เข้าชม

พิพิธภัณฑ์เรือนพำรงค์

ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2565

มากกว่า
10,000 คน

เรือนพำมรงค์
จากทัศนสถาน
สู่โอกาสสถาน
พื้นสัมพันธ์
ระหว่างผู้ต้องขัง
และชุมชน

“ภายในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เราจะเริ่มต้นทางของการริเริ่มจากการรื้อจองจำ
ค่อย ๆ ผ่านความมืดมิดที่ไม่ใช่ภาพของคุณ
แต่เป็นเรื่องราวประสบการณ์ตรงของผู้ต้องขังหญิง
จากนั้นจะค่อย ๆ พาผู้ร่วมชมผ่านไปถึงแสงสว่าง
ในปลายทาง สิ่งที่เราจะสื่อสาร คือ เรากำลังเปลี่ยนคำว่า ทัศนสถาน
ไปเป็นคำว่า โอกาสสถาน ...
จากพื้นที่สำหรับการจองจำไปเป็นพื้นที่ของการให้โอกาส”

ผศ.ดร.ฤทธิรงค์ จุฑาพฤตนิกร
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

นอกจากนี้ ยังได้จัดสัมมนาเพื่อถอดบทเรียน การบริหารจัดการเรือนจำต้นแบบภายใต้สถานการณ์ โควิด-19 เพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นการบริหารจัดการ เรือนจำในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด ซึ่งเป็นปัญหา และข้อท้าทายที่ได้นำมาสู่ข้อเสนอแนวทางการร่วมมือ จากภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ ในมิติต่าง ๆ พร้อมทั้งลงพื้นที่ศึกษาดูงาน ณ เรือนจำ จังหวัดอุทัยธานี และเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งเป็น เรือนจำที่เคยผ่านการรับรองให้เป็นเรือนจำต้นแบบ ตามข้อกำหนดกรุงเทพ

ศึกษาดูงาน

ณ เรือนจำกลางนครสวรรค์
และเรือนจำจังหวัดอุทัยธานี

ผู้เข้าร่วมจำนวน
30 คน

ผู้แทนจากเรือนจำต้นแบบจำนวน 17 แห่ง
ผู้แทนจากกรมราชทัณฑ์
ผู้แทนจากภาคีเครือข่าย

จากข้อเท็จจริงที่พบว่า ภายหลังจาก “ผู้พัน โทษ” ก้าวออกจากเรือนจำไปแล้ว ยังมีกำแพงอีกชั้นที่ติดตามพวกเขาไปทุกที่ เพราะผู้พันโทษนั้นมีแนวโน้มจะตีตราตนเองตั้งแต่แรก หรือมีแนวโน้มที่จะโกรธแค้นสังคมที่ขาดทางเลือกให้ รวมไปถึงทัศนคติทางลบของสังคมโดยรวมต่อผู้พันโทษที่ถูกส่งผ่านจารีตประเพณีและสื่อสาธารณะ เหล่านี้เป็นเพียงต้นเหตุบางส่วนที่ส่งผลให้หลายคนต้องกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

TIJ มุ่งหวังที่จะทำความเข้าใจและรับทราบถึงอุปสรรคในชีวิตของผู้พันโทษให้มากยิ่งขึ้น ในปีนี้จึงได้เตรียมผลิตรายการ **TIJ Podcast** ภายใต้งานคิด **The Second Wall** หรือกำแพงที่ 2 เพื่อเปิดพื้นที่สื่อสารให้ผู้พันโทษ ครอบครัว หรือแม้แต่กลุ่มคนที่เข้าไปช่วยเหลือให้พวกเขาได้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคม เพื่อทะลวงกำแพงความต้องการ ความคาดหวัง และความท้าทายที่ทำให้ผู้พันโทษส่วนหนึ่งไม่สามารถก้าวพ้นวังวนเดิม ๆ ได้ และเป็นการบอกกล่าวต่อสังคมว่าทุกคนล้วนมีส่วนช่วยทำลายกำแพงที่ 2 พร้อมส่งต่อความงามของโอกาสแก่ผู้เคยก้าวพลาดได้ร่วมกัน

ติดตามฟังรายการ The Second Wall ผ่านช่องทาง

ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านหลักนิติธรรม ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในช่วงที่เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) ได้เดินทางมาถึงปลายทาง ปรากฏว่าหลายเป้าหมายยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ภาคีสมาชิกทั่วโลกจึงได้ร่วมกันคิดหาเหตุผลและค้นพบว่าสิ่งสำคัญที่ยังไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาไว้เป็นส่วนหนึ่งของ MDGs ก็คือ **“หลักนิติธรรม”** ดังนั้น ในการกำหนดเป้าหมายใหม่ของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ภายใต้ **“วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ ค.ศ. 2030”** จึงได้รวมเรื่องหลักนิติธรรมไว้เป็น 1 ใน 17 เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งเห็นพ้องต้องกันว่าหลักนิติธรรมยังมีความสำคัญในฐานะเป็น **“ปัจจัยเอื้อ”** ต่อความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอื่น ๆ ในภาพรวมด้วย

เป้าหมายที่ 16 (SDG16) เรื่องสังคมที่สงบสุขมีสันติภาพ ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน และมีระบบการปกครองบนพื้นฐานของหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล มุ่งตัดวงจรความขัดแย้ง การข่มเหง การแสวงหาผลประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ำมนุษย์ การใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน และสร้างหลักประกันว่าทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเชิงสถาบันให้มีประสิทธิภาพ

ในปีนี้ TII ยังคงมุ่งมั่นปฏิบัติภารกิจในการสร้าง ส่งเสริม พัฒนา และเผยแพร่ความรู้ด้านหลักนิติธรรม และสนับสนุนการเชื่อมโยงหลักนิติธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในประเทศ อาเซียน และระดับสากล ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ประสบการณ์การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานภาคีเครือข่าย รวมถึงการรณรงค์ส่งเสริมให้มีการนำไปปรับใช้ในทางปฏิบัติทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการพัฒนาระหว่างประเทศ มุ่งผลักดันหลักนิติธรรมให้เป็นเรื่องของทุกคนบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ส่งเสริมหลักนิติธรรมและการป้องกันอาชญากรรม

ในฐานะสถาบันในเครือข่ายแผนงานสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (UN-PNI) สถาบันฯ ได้ทำงานเชิงรุกร่วมกับภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ผ่านเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งในปีนี้เวทีการประชุม สัมมนา ทั้งในระดับสากลและในระดับอาเซียน ต่างให้ความสำคัญกับการรับมือประเด็นปัญหาอาชญากรรมที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัลและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๆ

ในการประชุมคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (CCPCJ) สมัยที่ 31 ภายใต้หัวข้อหลัก “**การเสริมสร้างความเข้มแข็งของการใช้หลักฐานดิจิทัลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ รวมถึงการล่องละเมิด และการแสวงประโยชน์จากผู้เยาว์ในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายด้วยการใช้อินเทอร์เน็ต**” สถาบันฯ ได้ร่วมกล่าวถ้อยแถลงถึงบทบาทสำคัญของสถาบันฯ ในการเป็นผู้ประสานงานของเครือข่าย PNI นอกจากนี้ยังได้แบ่งปันประสบการณ์และกลยุทธ์ในการลดการกระทำผิดซ้ำและจัดกิจกรรมคู่ขนานร่วมกับสถาบันป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของสหประชาชาติภาคพื้นเอเชียและตะวันออกไกล (UNAFEI) ประเทศญี่ปุ่น

เปิดตัววารสาร PNI (PNI Newsletter) ฉบับแรก เพื่อแบ่งปันข้อมูลและองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัย การฝึกอบรม และการประชุมสำคัญ ๆ ให้ภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนานาชาติและภูมิภาค ตลอดจนบุคคลทั่วไปได้นำไปใช้ประโยชน์ซึ่งวารสารฉบับแรกนี้ได้สะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระดับนานาชาติเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

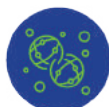
สถาบันฯ ยังได้จัดการประชุมอาเซียนว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (ACCPCJ) สมัยที่ 3 ภายใต้หัวข้อหลัก **“การรับมือกับความท้าทายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาช่วงฟื้นตัวของอาเซียนหลังสถานการณ์โควิด-19”** เพื่อเป็นการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์ และแนวทางการปฏิบัติที่ดีระหว่างประเทศสมาชิก ส่งเสริมความร่วมมือทางกฎหมายการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านกฎหมาย เจ้าหน้าที่ด้านอาชญากรรมข้ามชาติ คณะมนตรีประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ตลอดจนผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงาน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในอาเซียนร่วมระดมความคิดใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ อาชญากรรมไซเบอร์ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม และความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมุ่งหวังว่าเวทีนี้จะช่วยจุดประกายแนวทางแก้ไขปัญหาและเกิดเป็นแรงกระเพื่อมในการผลักดันประเด็นเหล่านี้สู่การปฏิบัติในระดับอาเซียนต่อไป

นอกจากนี้ ยังได้จัดเวทีการประชุมคู่ขนานเยาวชนอาเซียนว่าด้วยอนาคตของความยุติธรรมใน**โลกดิจิทัล** (The 3rd ACCPCJ Youth Forum: Future of Justice in the Digitized World) เพื่อส่งเสริมให้นิสิตและนักศึกษา จากหลากหลายสาขาทั่วภูมิภาคอาเซียนได้นำเสนอแนวทางการใช้กฎหมายในโลกเสมือน

แบ่งการนำเสนอ

5 ประเด็นหลัก ได้แก่

อัตลักษณ์ในโลกเมตาเวิร์ส

ความน่าเชื่อถือทางกฎหมายในโลกเมตาเวิร์ส

สิทธิมนุษยชนในโลกเมตาเวิร์ส

การคุ้มครองความคิดสร้างสรรค์ในโลกเมตาเวิร์ส

การผูกขาดตลาดในโลกเมตาเวิร์ส

ซึ่งนับเป็นเวทีสำคัญที่เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและการป้องกันอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอาชญากรรมบนโลกดิจิทัล ทั้งนี้ กลุ่มเยาวชนอาเซียนได้นำเสนอแนวทางแก้ไขไว้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งรวมถึงการสร้าง ความตระหนักรู้และให้ความรู้ในการใช้เทคโนโลยี อย่างถูกต้อง เหมาะสมแก่กลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กและเยาวชน และผู้สูงอายุ

รวมทั้งสนับสนุนการจัดงานสัมมนาวิชาการระดับนานาชาติเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรม ALSA Forum Thailand 2022 ให้แก่องค์กรนิสิตนักศึกษากฎหมายเอเชีย (The Asian Law Student Association Forum - ALSA) เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาจากภูมิภาคเอเชียได้นำเสนอความคิดและมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับ

ยุคสมัย สามารถวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การออกแบบผลผลิตที่นำมาใช้แก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเยาวชนจากภูมิภาคเอเชียเข้าร่วมกว่า 100 คน และมีนิสิตนักศึกษาได้รับการคัดเลือกเป็นผู้แทนจากประเทศเอเชีย 25 คน เข้าร่วมการประชุมอาเซียนว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (ACCPCJ) ครั้งที่ 3 นับเป็นอีกผลงานของการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมพัฒนากระบวนการ ยุติธรรมในเวทีระดับสากล

ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

กระบวนการยุติธรรมทางอาญากระแสหลักที่ทั่วโลกนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทลงโทษ ผู้กระทำผิดกฎหมายอาญา จะเป็นรูปแบบของ “การแก้แค้นทดแทน” (Retributive Justice) ที่มุ่งนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษจำคุกเพื่อให้สังคมปลอดภัย ซึ่งกลายเป็นสาเหตุให้มีคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลจำนวนมาก และหลายครั้งที่การลงโทษไม่ได้ช่วยให้สังคมปลอดภัยมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามกลับมีผู้กระทำผิดจำนวนหนึ่ง ได้เรียนรู้หนทางการก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้นจากเพื่อนในเรือนจำ ขณะที่บางคน เมื่อพ้นโทษมาแล้วถูกสังคมตีตรา จึงหันกลับไปกระทำผิดซ้ำเพื่อ “แก้แค้น” สังคมแทน

ในห้วง 20 ปีมานี้ วงการกระบวนการยุติธรรมในสากลจึงได้ศึกษาแนวทางเลือกทดแทนและหนึ่งในนั้นก็คือ “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์” (Restorative Justice: RJ) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มองว่าปัญหาอาชญากรรม ไม่ใช่เรื่องที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของรัฐเท่านั้น แต่กระทบความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่าง “ผู้กระทำผิด” “ผู้เสียหาย” และ “ชุมชน” ดังนั้น ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสันติสุขและนำความสมานฉันท์กลับคืนสู่สังคมในที่สุด

ที่ผ่านมาสถาบันฯ ได้ดำเนินโครงการจำนวนมากเพื่อส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายและชุมชน และปีนี้ได้จัดเสวนาวิชาการเรื่องหลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในทางอาญา เนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี ของการรับรองข้อมติสหประชาชาติ เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยุติธรรมและภาคประชาสังคม เกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในสังคมไทย

ในโอกาสนี้ ได้เผยแพร่ภาพยนตร์สั้นเชิงสารคดีว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ภายใต้บริบทของสังคมไทย “เรื่องก่อนหินที่หายไป” เรื่องราวสะท้อนอารมณ์ที่ถูกนำมาเล่าเรียงร้อยพร้อมแทรกองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยอ้างอิงโครงเรื่องจากเหตุการณ์จริง คดีวัยรุ่นปาหิน รวดตู่จนกลายเป็นโศกนาฏกรรมที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตเมื่อปี 2547 เนื้อหาภาพยนตร์ได้เสนอมุมมองรอบด้านที่สะท้อนให้เห็นเรื่องที่เหมาะสมจะเป็นไปไม่ได้ ดังที่ตัวละครฝ่ายทนายความตั้งคำถามว่า “สิ่งที่แทบไม่มีทางเป็นไปได้เลยคือ ใครจะสามารถให้อภัยคนที่ทำให้สามีตัวเองตาย” แต่ด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่มุ่งเปิดใจ คู่กรณี พร้อมเยียวยาจิตใจผู้เสียหายในเชิงลึก คู่ขนานไปกับการให้ผู้กระทำผิดได้สำนึกผิด โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นตำรวจ ทนาย ฝ่ายศาล เจ้าหน้าที่ควบคุมความประพฤติ นักจิตวิทยา รวมไปถึงคนในชุมชน

ทำให้คดีนี้จบลงอย่างสมบูรณ์ ด้วยการเอ่ยคำ “ขอโทษ” และ “ให้อภัย” อันเป็นหัวใจของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ที่มุ่งให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

RESTORATIVE JUSTICE
ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ผลการประเมิน

ผู้เข้าร่วมงานเสวนาเชิงวิชาการ

เรื่องหลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วย
กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในทางอาญา

มากกว่า
80%

มีความเข้าใจ

ในกระบวนการยุติธรรม
เชิงสมานฉันท์มากขึ้น

มากกว่า
70%

เข้าใจในการดำเนิน
กระบวนการเยียวยา
และฟื้นฟูผู้เสียหาย
ผ่านการชมภาพยนตร์สั้น
และมองว่าสามารถนำ
องค์ความรู้และข้อมูลที่ได้รับ
จากการเสวนาไปประยุกต์ใช้
ในการทำงานได้

ด้วยความมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เกิดขึ้นได้จริงและแพร่หลายในประเทศไทย TIM ได้ร่วมกับคณะวิทยาการการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย **นำร่องโครงการรณรงค์เชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในโรงเรียน** ในรูปแบบของกิจกรรมค่ายเยาวชนยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในสถานศึกษา สำหรับเยาวชน มีตัวแทนเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าร่วมโครงการ จำนวน 70 คน ผลการประเมินพบว่านักเรียนและครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มากขึ้น มีความพึง

พอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมระดับดีเยี่ยมและมีแนวโน้มแนะนำกิจกรรมดังกล่าวในอนาคต

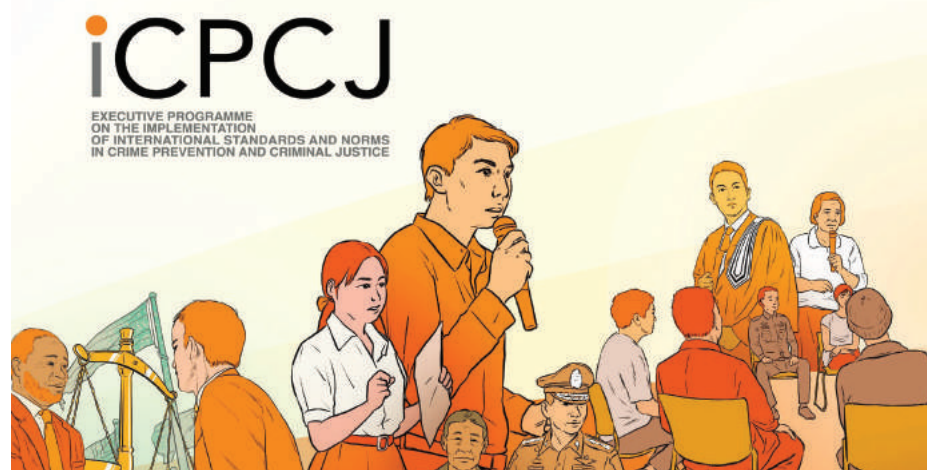
นอกจากนี้ ยังได้มีการเผยแพร่งานวิจัยและข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในกิจกรรมคู่ขนานในการประชุม CCPCJ สมัยที่ 31 และจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ในหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการอนุวัติมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม (ICPCJ2022) ในหัวข้อกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและให้เกิดการนำไปปฏิบัติใช้ในวงกว้างต่อไป

การส่งเสริมหลักนิติธรรมในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

TIJ เชื่อมั่นว่า การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างมั่นคงเข้มแข็งโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย หากปราศจากความเชื่อมั่นในคุณค่าของหลักนิติธรรมที่เหนือกว่าความรู้เรื่องกฎหมายใด ๆ เป็นแรงสนับสนุนการปลูกฝังหลักนิติธรรมในฐานะตัวขับเคลื่อนปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมทั้งหลายของสมาชิกในสังคม จึงเป็นภารกิจหลักที่สถาบันฯ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โครงการจำนวนมากล้วนมีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งร่วมกันคือเพื่อเผยแพร่ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักนิติธรรม ความยุติธรรม และการพัฒนาในทุกมิติไปยังภาคส่วนต่างๆ ของสังคม เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายหน่วยงาน ประชาสังคม และเยาวชนที่มีความเชื่อในคุณค่าของการยึดถือหลักนิติธรรมเหมือน ๆ กัน ให้ส่งต่อแนวคิดดังกล่าว และนำไปสู่ “การสร้างสังคมแห่งความเป็นธรรม” ให้เกิดขึ้นได้จริง

ทั้งนี้ สถาบันฯ เชื่อมั่นว่า “องค์ความรู้” สามารถเชื่อมโยง “คน” ให้กลายเป็นพลัง “เครือข่าย” และพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ จึงได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพภาคีเครือข่าย โดยนับตั้งแต่ปี 2560 ได้ร่วมกับสถาบัน Institute for Global Law and Policy (IGLP) แห่งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด พัฒนา Rule of Law and Development Program หรือ RoLD Program หลักสูตรพัฒนาศักยภาพ บุคลากรไทย เอเชีย และ

นานาชาติ ให้สามารถนำหลักนิติธรรมไปปฏิบัติใช้จริง เพื่อยุติความไม่เป็นธรรมในสังคม และเป็นพื้นฐานสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ ต่อมาได้พัฒนาหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ด้านการอนุวัติมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม (ICPCJ) สำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อสร้างคนยุติธรรม สำหรับกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นเครือข่ายขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมในอนาคต

“RoLD Program” จัดกิจกรรมหลากหลาย เพื่อสร้างโอกาสให้เครือข่ายผู้นำและผู้บริหารจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมในประเทศไทยและนานาชาติ เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย หลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหารด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา หลักสูตรนานาชาติสำหรับผู้รุ่นใหม่ ด้านหลักนิติธรรมและนโยบาย โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม และเวทีสาธารณะว่าด้วยหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปีนี้ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา หรือ “RoLD2022: Beyond Leadership” ได้ดำเนินโครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม (RoLD in Action) เพื่อขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมในหลายมิติ โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังและนำเสียงของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาประกอบการวิเคราะห์และออกแบบแนวทางการ

แก้ไขปัญหในสังคม ทั้งในด้านการป้องกัน อาชญากรรม ในพื้นที่ต้นแบบ การออกแบบโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างความพร้อมกลับคืนสู่สังคมอย่างยั่งยืนให้กับผู้เตรียมพื้นที่โทษและการพัฒนาห้องปฏิบัติการเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหที่มีความซับซ้อนอย่างเป็นระบบ

RoLD2022 กับการขับเคลื่อน RoLD in Action

Smart Police โครงการนำร่องพัฒนาระบบ CCTV ด้วยเทคโนโลยี Machine Learning เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ละแวกเชิงเทรา ช่วยให้ผู้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปถึงสถานที่เกิดเหตุได้รวดเร็วขึ้นและติดตามจับคนร้ายมาดำเนินคดีได้อย่างทันท่วงที

New me ต่อยอดการทำงานของ “โอกาสสถาน” โดยลงพื้นที่ศึกษาดูงานศูนย์เตรียมการปลดปล่อย เรือนจำชั่วคราวกลางเวียง ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ และศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบของชุมชน โดยอดีตผู้ต้องขัง เชียงใหม่ เป็นการเรียนรู้เชิงประจักษ์ สนับสนุนให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกลุ่มเป้าหมาย เครือข่ายด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนาและหาแนวทางในการขับเคลื่อน โครงการในระยะต่อไป

โครงการพัฒนาห้องทดลองนวัตกรรมเชิงนโยบาย : กรณีศึกษาการจัดการขยะกรุงเทพฯอย่างยั่งยืน โดยประยุกต์ใช้กระบวนการคิดเชิงระบบและเชิงออกแบบเพื่อทำความเข้าใจปัญหาจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนและนำมาสู่การออกแบบต้นแบบนวัตกรรมเชิงนโยบาย ซึ่งสามารถนำไปทดสอบและขยายผล ร่วมกับผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้ สถาบันฯ และเครือข่ายด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา ยังได้เปิดเวทีสาธารณะ เชิญชวนนักวิชาการหลากหลายวงการมาร่วมกันคิดเปลี่ยนระบบยุติธรรมไทยด้วยจินตนาการใหม่ เพื่อร่วมหาข้อเสนอในการปฏิรูพอำนาจเชิงโครงสร้างในกระบวนการยุติธรรม สร้างช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยใช้เทคโนโลยีติดตามการทำงาน รวมทั้งเพื่อสร้างสังคมไทยแห่งอนาคตที่หลักนิติธรรม ทำงานเสมอหน้ากัน โดยจัดเวทีเสวนา

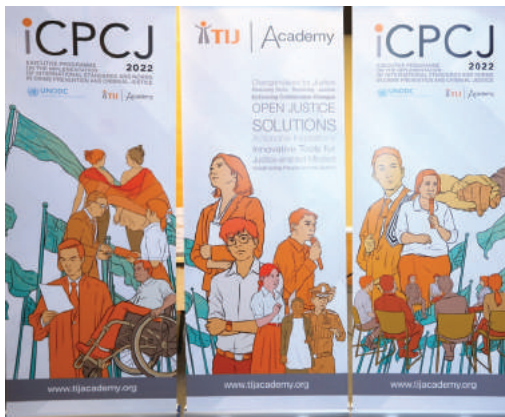
TIJ Forum Series ในหัวข้อ TIJ Forum WAY OUT หนทางใหม่ สู่การค้นหาความจริง แนวคิดที่มุ่งปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติในการสอบสวนผู้ต้องสงสัย จากวิธีการสอบปากคำแบบเดิมที่เน้นให้ได้ “คำรับสารภาพ” เป็นวิธีการใหม่ที่เรียกว่า “การสัมภาษณ์เพื่อหาความจริง” (Investigative Interview) โดยในงานเสวนามีผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม และนักวิชาการไทยร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งส่วนใหญ่สนับสนุนและเห็นด้วยกับหลักการดังกล่าวว่าจะช่วยให้กระบวนการยุติธรรมไทยได้รับความ “เชื่อมั่น” จากประชาชนมากขึ้น

สำหรับเวทีการประชุมเวทีสาธารณะว่าด้วยหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเวทีที่เปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองกันในประเด็นที่สัมพันธ์กับหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในประเด็นที่ทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญ ซึ่งจากสถานการณ์โลกในปีที่กำลังก้าวเข้าสู่ยุคหลังวิกฤตโควิด-19 ท่ามกลางอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลที่แทรกซึมในชีวิตผู้คนจนกลายเป็นวิถีใหม่ นำมาสู่การตั้งคำถามว่าในโลกดิจิทัลนี้ มีความไม่เท่าเทียม หรือความไม่ยุติธรรมต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร

ด้วยความตั้งใจจะร่วมค้นหาคำตอบข้างต้น การประชุมเวทีสาธารณะว่าด้วยหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 11 จึงจัดขึ้นในรูปแบบของการเสวนาและฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ภายใต้แนวคิด “มุ่งมั่นฟันฝ่าอนาคต : กำหนดนิยามความยุติธรรมบนโลกดิจิทัล” โดยรวบรวมวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ จากหลากหลาย

สาขาวิชามาร่วมกันให้คำนิยาม ลักษณะ และขอบเขตของความยุติธรรมบนโลกดิจิทัล รวมถึงบุคคลที่มีแนวโน้มเป็นผู้ละเมิด ผู้ถูกละเมิด บทลงโทษ และการเยียวยาเวทีการประชุมในครั้งนี้ นับเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่ได้มีการจินตนาการถึงความเสี่ยงและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในโลกเสมือน เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาและการหาแนวทางป้องกันไขว่ขวายให้ได้เน้นย้ำว่าความยุติธรรมเป็นสิ่งสากลที่ไม่ควรถูกจำกัดอยู่เพียงในโลกแห่งความจริงเท่านั้น แต่สามารถเกิดขึ้นได้ทั่วทั้งจักรวาลอนมิติ

สำหรับหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการอนุวัติมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม (ICPCJ) เป็นหลักสูตรที่สถาบันฯ ร่วมมือกับสำนักงานว่าด้วยยาเสพติด และอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำด้านความยุติธรรมในการคิดริเริ่มออกแบบและบริหารการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทความต้องการของประชาชน

ICPCJ 2022 ในปีนี้ ประกอบด้วยหัวข้อที่มุ่งตอบโจทย์ความท้าทายในการสร้างความเปลี่ยนแปลงด้านความยุติธรรมและความคาดหวังต่อระบบยุติธรรมทางอาญายุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มอาชญากรรมระหว่างประเทศและอาชญากรรมที่เกิดขึ้นใหม่ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันอาชญากรรม และความยุติธรรมทางอาญา ความท้าทายของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แนวคิดใหม่ในการส่งเสริมความยุติธรรมทางอาญา และนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรมเป็นต้น โดยมีผู้เข้ารับการอบรมทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมจำนวน 35 คน นอกจากนี้ยังได้นำผลผลิตของผู้เข้าร่วมหลักสูตร ICPCJ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในเรื่องกระบวนการยุติธรรมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางนำเสนอผ่านการประชุมเวทีสาธารณะ TIJ-UNODC Public Forum: People-center Justice Solutions อีกด้วย

4 ข้อเสนอ

เรื่องกระบวนการยุติธรรมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

1

ข้อเสนอเชิงนโยบาย ปรับปรุงฐานราก

- 1. ปล่อยผู้ต้องหา Non-Custodial Sentences**
 - พิจารณาใช้โทษปล่อยผู้ต้องหาแทนการจำคุกสำหรับผู้ต้องหา (ผู้ต้องหา) ที่มีความเสี่ยงต่ำ
 - พิจารณาใช้โทษปล่อยผู้ต้องหาแทนการจำคุกสำหรับผู้ต้องหาที่มีความเสี่ยงต่ำ
 - พิจารณาใช้โทษปล่อยผู้ต้องหาแทนการจำคุกสำหรับผู้ต้องหาที่มีความเสี่ยงต่ำ
- 2. ความเป็นอิสระและความเป็นกลาง**
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
- 3. การเข้าถึงความยุติธรรม**
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
- 4. การเข้าถึงความยุติธรรม**
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี
 - สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับคดี

QR Code: [Policy Brief](#)

การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะ นำเสนอข้อเสนอส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กติดผู้ต้องขัง เน้นใช้ “มาตรการอื่นที่มีไข่การคุมขัง” กับผู้กระทำความผิดที่ตั้งครรภ์ หรือมีภาวะเสี่ยงบุตร กรณีที่ไม่ได้กระทำความผิดร้ายแรง

2

TIJ-UNODC PUBLIC FORUM: PEOPLE-CENTRED JUSTICE SOLUTIONS

Good Lives Model

CENTRED JUSTICE

การสร้างโอกาสแก่ผู้ก้าวพลาดกลับคืนสู่สังคมอย่างยั่งยืน ด้วยเครื่องมือประเมินตามหลัก “Good Lives Model” ซึ่งเป็นแบบประเมินความต้องการของเยาวชนที่ก้าวพลาดใน 5 ด้าน เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมตัวให้เยาวชนได้กลับสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

3

ให้โอกาส สร้างชีวิต สู่อสังคัม

“Good opportunity brings back a good life in the society”.

การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกสำหรับเยาวชนที่ก้าวพลาด เสนอแนวทาง “บ้านพระพร ยุติธรรมนำร่องของความร่วมมือ” โดยใช้มูลนิธิบ้านพระพรเป็น sandbox ของศูนย์ฝึกเอกชน ทดลองประสานงานกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ช่วยปรับเปลี่ยน แก้ไข เยียวยาเยาวชนที่ก้าวพลาด

4

TIJ-UNODC PUBLIC FORUM: PEOPLE-CENTRED JUSTICE SOLUTIONS

แนวทางแก้ปัญหา

Innovation

Governance

ประเด็นเทคโนโลยีกับกระบวนการยุติธรรม เสนอแนวทางเปลี่ยนเหยื่อเป็นผู้ล่าแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ด้วยการนำเทคโนโลยีค้นหาเส้นทางการเงินที่รวดเร็ว เสนอปรับปรุงกฎหมายซื้อขายบัญชีธนาคารให้มีความผิดทางกฎหมาย และเสนอแนวทางการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนที่เป็นเป้าหมายของมิจฉาชีพ

TU ยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยได้ร่วมกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนำร่องอบรมหลักสูตร Emotional Wellness Program เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการดูแลเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ เนื่องจากเด็กและเยาวชนในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เคยถูกกระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกายและทางอารมณ์มาก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม จึงเป็นกลุ่มที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสองพื้นที่นี้ นับว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุข ไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ

การอบรมหลักสูตรดังกล่าวจัดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2564 และในปี 2565 ได้มีการจัดอบรมครั้งที่ 2 ซึ่งครั้งนี้เน้นให้บุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติงานและมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความพยายาม มุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้ความสามารถของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู และพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อไป

ขณะที่หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อสร้างคนยุติธรรม เป็นอีกหนึ่งแนวทางสร้างคนรุ่นใหม่ให้พื้นฐานความคิดและทัศนคติในการแก้ไขปัญหากระบวนการยุติธรรมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งในปีนี้ TU ได้สานต่อโครงการ โดยร่วมกับคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำหลักสูตรแกนกลางไปทดลองใช้ในวิชา Rethinking Justice กฎหมายกับสังคม และระเบียบวิธีวิจัย และมีการจัดกิจกรรมให้นิสิตได้นำเสนอผลงานพร้อมทั้งได้เชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ทำงานในด้านนโยบายมาให้ความรู้และข้อคิดเห็น

“Rethinking Justice”

หลักสูตรสำหรับอนาคต
นวัตกรรมเพื่อสร้างนวัตกรรม
สำหรับสังคม

เน้นทำความเข้าใจปัญหาความยุติธรรมของกลุ่มเปราะบางหรือคนชายขอบในสังคม โดยเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ลงไปทำความเข้าใจความยุติธรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (design thinking) และใช้การทำงานโครงการ (project-based) เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องความยุติธรรมที่ตนพบเจอ

“Law and Society:

กฎหมายกับสังคม”
หลักสูตรสร้างนักกฎหมายเพื่อสังคม

เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจบริบทและปัญหาสังคมในหลากหลายมุมมองจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาและผู้อยู่ในพื้นที่วงจรปัญหาจริง เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และออกแบบแนวทางการแก้ปัญหา ด้วยการคิดแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ที่มุ่งตอบโจทย์ความต้องการของประชาชน

เปิดพื้นที่พัฒนานวัตกรรมเพื่อความ ยุติธรรมนำสู่การปฏิบัติใช้จริง

ปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรงในสังคม การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และความเหลื่อมล้ำทางสังคมในมิติต่าง ๆ นับเป็นปัญหาเรื้อรังที่นานาประเทศทั่วโลกต้องเผชิญ ยิ่งในยุคที่บริบทสังคมกำลังเปลี่ยนผ่านไปอย่างรวดเร็วไม่หยุดนิ่งเช่นในปัจจุบัน ทำให้ปัญหาทวีความซับซ้อนมากขึ้น และชี้ให้เห็นว่าการแก้ปัญหาด้วยวิธีการแบบเดิม ๆ ไม่เพียงพออีกต่อไป จำเป็นต้องอาศัย “นวัตกรรม” มาช่วยแก้ไขปัญหากล่าวและก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ อย่างเท่าทันสถานการณ์

“นวัตกรรมเพื่อความยุติธรรม” มิได้จำกัดเพียงการใช้เทคโนโลยี แต่ครอบคลุมถึงแนวคิด วิธีการ หรือเครื่องมือใหม่ ๆ ที่ถูกคิดค้นขึ้นมาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่ยุติธรรมในสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง TM เล็งเห็นโอกาสในการใช้ทรัพยากรของสถาบันทั้งด้านองค์ความรู้และภาคีเครือข่าย จึงได้ริเริ่มแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมเพื่อความยุติธรรม พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นเสมือนสะพานเชื่อมให้แนวร่วมทุกภาคส่วนที่มีเป้าหมายคล้ายกันได้เข้ามาเป็นพันธมิตรในการศึกษา ทดลอง สร้างต้นแบบ และขยายผลการนำไปใช้ เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์กระบวนการยุติธรรม รวมทั้งผลักดันระบบนิเวศที่จะช่วยให้ระบบยุติธรรมสามารถรองรับการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์ความคาดหวังของประชาชนได้มากขึ้น

ผลักดันนวัตกรรมเชิงนโยบายและความยุติธรรม

การนำนวัตกรรมมาปรับใช้ในการออกแบบเชิงนโยบายและความยุติธรรม นอกจากจะช่วยให้เข้าใจปัญหาได้อย่างครอบคลุมแล้ว ยังช่วยให้ผู้ออกแบบนโยบายและผู้ทำงานด้านความยุติธรรมสามารถออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างเข้าอกเข้าใจในระดับลึกซึ่งต่อผู้ที่ประสบปัญหา ซึ่งในปีที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้ร่วมกับ Thailand Policy Lab หรือความริเริ่มด้านห้องปฏิบัติการนโยบายที่ก่อตั้งโดยความร่วมมือระหว่างโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกิจกรรมฝึกอบรมเครื่องมือนวัตกรรมเชิงนโยบายและความยุติธรรมสำหรับผู้สอนซึ่งเป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ แนวคิด และวิธีการสอน หวังผลให้เกิดการส่งต่อองค์ความรู้ไปยังนักศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในประเทศไทย

ในปีนี้ สถาบันฯ ยังได้สานต่อความสัมพันธ์กับ UNDP ด้วยการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยกรอบความร่วมมือเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เพื่อขยายผลการใช้เครื่องมือนวัตกรรมเชิงนโยบายและความยุติธรรมให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้เกิดการประยุกต์ใช้เครื่องมือวัดผลกระทบเชิงบวกทางสังคมจากงานนวัตกรรมต่าง ๆ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนผ่านแนวคิดเรื่องธุรกิจและสิทธิมนุษยชน และเป็นภาคีหุ้นส่วนคนสำคัญในการจัดสรรให้สำนักงานนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรมเป็นพื้นที่สร้างการมีส่วนร่วม

แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และส่งเสริมการทำงานร่วมกันซึ่งสถาบันฯ เชื่อมั่นว่า ความร่วมมือในครั้งนี้ จะทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มคนนอกวงการกระบวนการยุติธรรมได้โดยตรงยิ่งขึ้น และนำพาพันธมิตรเข้ามาร่วมพัฒนานวัตกรรมเพื่อความยุติธรรมที่ยั่งยืนทั้งในประเทศไทย ภูมิภาคอาเซียน และเอเชียแปซิฟิกต่อไป

สร้างพื้นที่ทดลองนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรมในกลุ่มเปราะบาง

การแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในกระบวนการยุติธรรมเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการพัฒนานวัตกรรม โดยในปีที่ สถาบันฯ ยังคงมุ่งสนับสนุนการสร้างต้นแบบนวัตกรรมในประเด็นปัญหา กลุ่มคนเปราะบางซึ่งสัมพันธ์กับปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม

กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มหลัก

กลุ่มผู้ประสบปัญหา
ความรุนแรงโดยเฉพาะ
ผู้หญิงและเด็ก

กลุ่มผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ

เด็กและเยาวชน
กลุ่มเสี่ยง
อาชญากรรม

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวนับเป็นวิกฤตที่เกิดขึ้นในทุกสังคมทั่วโลก รวมถึงสังคมไทยที่พบว่า มีเด็กและผู้หญิงจำนวนมากถูกกระทำรุนแรงจนต้องเข้ามารับการรักษาตัวในสถานพยาบาล แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้เปิดเผยเรื่องราวหรือขอความช่วยเหลือ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถช่วยเหลือผู้ถูกกระทำได้อย่างทันทั่วถึง นำมาสู่การพัฒนานวัตกรรมต้นแบบในประเด็นปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศ โดยสถาบันฯ ได้ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง (One Stop Crisis Center - OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี และสถาบัน Change Fusion พัฒนาระบบพยากรณ์ความเสี่ยงของผู้หญิงและเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ซึ่งเป็นระบบประเมินความเสี่ยงของผู้มารับบริการที่จะช่วยเพิ่มโอกาสในการให้ความช่วยเหลือในเชิงรุก โครงการนี้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี 2563 และปัจจุบันได้ทดลองใช้ในพื้นที่สถานพยาบาลเป้าหมายจำนวน 12 แห่ง เพื่อพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกัน สภาพสังคมในปัจจุบันที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาบดบอบในชีวิตประจำวันของผู้คนในหลากหลายมิติ และทำให้เกิดช่องว่างด้านองค์ความรู้ของผู้ต้องขังกับโลกภายนอก โดยเฉพาะเมื่อต้องกลับเข้าสู่สังคมหลังพ้นโทษ นำมาสู่การพัฒนานวัตกรรมต้นแบบเพื่อการฟื้นฟูและกลับคืนสู่สังคมของผู้ต้องขัง โดยสถาบันฯ ร่วมกับเรือนจำกลางธนบุรี, NFT Expert และเจ้าของ Facebook Page “จี้คุกเขียนรูป” ริเริ่มโครงการ NFTxPrison ต่อยอดองค์ความรู้ทักษะและศักยภาพของผู้ต้องขังในการสร้างผลงานด้านศิลปะ ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งโอกาสในการสร้างทางเลือกให้ผู้พ้นโทษได้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลงานศิลปะของตนเองในรูปแบบ Non-Fungible Token (NFT) โดยหวังให้เป็นแหล่งรายได้ในการดูแลตนเองและครอบครัวหลังพ้นโทษ

กลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งในกลุ่มก้าวพลาดและกลุ่มเสี่ยงอาชญากรรม เป็นอีกหนึ่งกลุ่มเปราะบางที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการเข้าไปแก้ไขปัญหাজึงนำมาสู่โครงการสร้างพื้นที่ทดลองนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรมระยะที่ 5 หรือ 5x โดยสถาบันฯ ร่วมกับ Change Fusion ภายใต้มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินโครงการย่อย 5 โครงการซึ่งมีทั้งในส่วนของกรขยายผลจากโครงการเดิมและการพัฒนาต้นแบบใหม่ ๆ ผ่านโครงการทดลองบ่มในระยะต่อไป

โครงการสร้างพื้นที่ทดลองนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรม ระยะที่ 5 หรือ jx5

นวัตกรรมขยายผล 3 โครงการ

1

White Space Platform ระยะที่ 2 : เรียนรู้ในวันนี้เพื่อลดโอกาสการ เกิดอาชญากรรมในวันหน้า

จากโครงการสร้างพื้นที่สีขาวให้เด็กและ
เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรืออยู่ในสภาพแวดล้อม
ที่ยากลำบากได้เข้ามาเรียนรู้และพัฒนา
ศักยภาพของตนเองในพื้นที่ทดลอง จ.พระนคร
ศรีอยุธยา นำมาสู่การต่อยอดระยะที่ 2 เพื่อ
ศึกษาและถอดบทเรียน นำมาจัดทำเป็นโมเดล
ในการทำงานและขยายผลในพื้นที่ที่มีบริบท
ใกล้เคียงกันต่อไป

2

นวัตกรรมการสนับสนุนเด็กและ เยาวชนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ เด็ก ระยะที่ 2

เป็นการต่อยอดการดำเนินงานจากระยะที่ 1 ใน
พื้นที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก จ. ระยอง
และสร้างโมเดลกระบวนการทำงานให้ชัดเจนขึ้น
เพื่อขยายผลในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
หน่วยงาน หรือพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

3

Justice Innovation Showcase Space

เป็นการพัฒนาแนวทางการใช้พื้นที่ใน
สำนักงานใหม่ของสถาบันฯ ในการนำเสนอผล
งานนวัตกรรม การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
และเป็นพื้นที่การทำงานร่วมกันของนวัตกรรม
เครือข่ายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและเกิด
ประโยชน์สูงสุด

นวัตกรรมบ่มเพาะ 2 โครงการ

1

Child-friendly Justice

เป็นการศึกษา ทดลอง และพัฒนาต้นแบบหรือ
แนวทางการสร้างกระบวนการยุติธรรมที่เป็น
มิตรต่อเด็ก โดยเฉพาะในชั้นการสืบสวนสอบสวน
ให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานหรือ
องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสร้างความร่วมมือใน
การขยายผลต่อไป

2

การวิเคราะห์ข้อมูลเยาวชนใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน

โดยใช้แนวคิดวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Sci-
ence) ซึ่งเป็นแนวคิดหรือสาขาสหวิทยาการใหม่
ที่สังเคราะห์ขึ้นร่วมกันระหว่างความรู้ด้าน
เทคโนโลยี สถิติ และธุรกิจ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลขนาดใหญ่ในการหารูปแบบข้อมูลเชิงลึก
เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการสนับสนุน
งานเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติต่อไป

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินโครงการศึกษาวิจัย เพื่อยกระดับกระบวนการยุติธรรมให้เป็นมิตรต่อเด็ก ผ่านการพัฒนาพื้นที่สำนักงานอัยการจังหวัดให้กับมูลนิธิ ฟอรั่มริตอมอินเตอร์เนชั่นแนล ซึ่งเป็นการต่อยอดแนวคิด ในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ ในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น หลังจากทดลองนำร่อง ในพื้นที่สำนักอัยการประจำจังหวัดภูเก็ต

ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม

สถาบันฯ ยังได้รวบรวมเครื่องมือและองค์ความรู้ด้านความยุติธรรมที่พัฒนาขึ้น มาถอดบทเรียน และสกัดองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ โดยปีนี้ได้อบรมการใช้ชุดเครื่องมือพัฒนาทักษะการรู้คิดสำหรับเด็กและวัยรุ่น (GRI) และชุดสื่อการสอนทักษะชีวิตเกมออกไปข้างนอก ให้กับกลุ่มบุคคลทั่วไปและเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปฏิบัติงาน ครู นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ที่ทำงานใกล้ชิดกับเด็ก โดยมีนักวิจัย นักพัฒนาชุดเครื่องมือ และผู้เชี่ยวชาญจากไลท์ เอ็ดดูเคชั่น (ประเทศไทย) เป็นผู้นำการอบรม เพื่อขยายผลการใช้ชุดเครื่องมือฯ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความยั่งยืนในกระบวนการบำบัด พื้นฟู และเรียนรู้ของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ชุดเครื่องมือพัฒนาทักษะการรู้คิดสำหรับเด็กและวัยรุ่น (GRI) เป็นตัวช่วยสำหรับผู้ทำงานกับเด็กที่ได้รับผลกระทบกระเทือนทางจิตใจหรือมีรอยบาดแผลในใจที่ต้องอาศัยกลไกมากกว่าการดูแลทางกาย รวมถึงเด็กทั่วไป เพื่อเตรียมพร้อมต่อการเผชิญหน้ากับความท้าทายทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และความสัมพันธ์ เน้นเป้าหมายการเสริมสร้างวิถีคิดแบบเติบโตและความยืดหยุ่นแข็งแกร่งทางจิตใจ

บอร์ดเกมสื่อการสอนทักษะชีวิต “ออกไปข้างนอก” เป็นเกมที่พาเด็กและเยาวชนไปสู่การผจญภัยในโลกกว้าง ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อให้ความรู้และฝึกให้เยาวชนมีความเข้มแข็งจากภายใน เป็นเครื่องมือที่ผู้เล่นได้มีโอกาสฝึกฝนความคิดและการวิเคราะห์เรื่องราวที่หลากหลาย เพื่อทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้น

ปีนี้ สถาบันฯ ยังได้เข้าร่วมการประชุม The World Justice Forum 2022 ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเทคโนโลยีกับกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเรียนรู้บริบทการทำงานของหน่วยงานระหว่างประเทศและติดตามทิศทางของประเด็นความก้าวหน้าเรื่องหลักนิติธรรมและนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรมในมิติต่าง ๆ และถือโอกาสในการแสวงหาภาคีเครือข่ายใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศของนวัตกรรมเพื่อความยุติธรรมให้เข้มแข็งขึ้น

ก้าวไปข้างหน้าบนแนวทางแห่งอนาคต เพื่อสร้างสังคมแห่งความเป็นธรรม

ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่แน่นอนเช่นในปัจจุบัน กอปรกับแนวโน้มความท้าทายใหม่ ๆ ในอนาคต ปีนี้ TM จึงได้เตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน โดยยังคงมุ่งมั่นขยายพันธกิจทั้งเก่าและใหม่ เพื่อร่วมสร้าง “สังคมแห่งความเป็นธรรม” บนพื้นฐานของการพัฒนา “กระบวนการยุติธรรมที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ควบคู่ไปกับการเดินทางพัฒนาองค์กรอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อส่งเสริมบทบาทของอาคารสถาบันแห่งใหม่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย พร้อมทั้งเสริมสร้างค่านิยมองค์กร เพื่อให้บุคลากรพร้อมปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจ และวิสัยทัศน์ขององค์กร

มุ่งสู่กระบวนการยุติธรรมที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ในระยะ 2-3 ปีมานี้ วงการยุติธรรมทั่วโลก ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม¹ เพราะมองว่าหากกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถตอบสนองของความคาดหวังของสังคมและประชาชนได้ ก็ส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อถือในระยะยาว จึงเกิดความเคลื่อนไหวจากหลายภาคส่วนเพื่อมุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างถ้วนหน้า เป็นระบบที่มองคนเป็นศูนย์กลางและตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว ที่เรียกว่า “People-Centered Justice System” หรือ “กระบวนการยุติธรรมที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง”

ในงานประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ 19 ที่กระทรวงยุติธรรมร่วมกับบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) จัดขึ้นในปีนี้ ผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้ร่วมบรรยายในหัวข้อ “เทคโนโลยีกับกระบวนการยุติธรรมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง” เน้นย้ำว่าหนึ่งในเป้าหมายการทำงานของสถาบันฯ คือการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในกระบวนการยุติธรรมไทยด้วยนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการในสังคมไทย ซึ่งการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นกลไกในการสร้างความยุติธรรมนั้น หากมองประชาชนเป็นศูนย์กลางก็จะช่วยให้สามารถค้นหาทางเลือกใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในการเข้ามาใช้บริการในกระบวนการยุติธรรม

ในช่วงท้ายของการเสวนา TIJ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการย่อย ชี้นำให้ร่วมกันมองภาพกระบวนการยุติธรรมในอนาคต และนำเครื่องมือ “Future Thinking” มาเป็นกรอบแนวคิดในการรับมือกับอนาคต ซึ่งนับเป็นการวางฉากทัศน์กระบวนการยุติธรรมไทยเพื่อวางแผนสู่การเดินทางไปในอนาคตที่อยากเห็นร่วมกันเป็นครั้งแรก โดยเปิดให้ผู้สนใจได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ในอนาคตที่เป็นไปได้ของกระบวนการยุติธรรมไทย โดยใช้เครื่องมือการมองอนาคต เช่น คดีเกี่ยวกับการถูกลวงลามในโลก Metaverse เป็นต้น

**“การเอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง
เป็นการพยายามทำความเข้าใจความต้องการ
ของคนในเรื่องของความยุติธรรม
และเชื่อมประสานหน่วยงาน
ที่จะช่วยลดเปลือกความทุกข์
ให้สามารถทำงานได้ตอบโจทย์ความต้องการ
ของผู้รับบริการในกระบวนการยุติธรรม”**

นิยามของ People-Centered Justice System
โดย The Hauge Institute of Innovation of Law (HILL)

¹ ในปี 2019 มีรายงานว่า ประชากรโลกประมาณ 1.5 ล้านล้านคน ไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม และคาดการณ์ว่าในปัจจุบันที่มีปัจจัยเสริมจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 จำนวนของผู้คนที่เข้าไม่ถึงความยุติธรรมน่าจะเพิ่มสูงขึ้น, แหล่งที่มา <https://www.tijthailand.org/th/highlight/detail/justice-innovation-future-thinking-research>

ส่งเสริมบทบาทของสถาบันฯ ในฐานะองค์กรแห่งการเรียนรู้

การส่งเสริมบทบาทของสถาบันฯ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นอีกหนึ่งในภารกิจหลักในอนาคต โดยในปีนี้ TU ได้ริเริ่มแนวทางที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดได้ โดยเฉพาะการส่งเสริมหลักสิทธิมนุษยชน และการเคารพในความหลากหลายของคนในสังคมผ่านกระบวนการสำรวจความคิดเห็น การแสวงหาพันธมิตรใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวร่วมขับเคลื่อนสังคมสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้น และการเตรียมความพร้อมของอาคารสถาบันแห่งใหม่เพื่อรองรับบทบาทดังกล่าว

ทั้งนี้ สถาบันฯ ได้ถือโอกาสในเดือนมิถุนายน 2565 ซึ่งเป็น “Pride Month” **ทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชนที่มีสิทธิในความสัมพันธ์และการสมรสของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ** เพื่อทำความเข้าใจถึงที่มาของทางเลือกต่าง ๆ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยมากขึ้น โดยสำรวจจากประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,034 คน ซึ่งเป็นประชากรไทยใน 4 ช่วงอายุ ครอบคลุมกลุ่ม Baby Boomer, Gen X, Gen Y และ Gen Z ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีทั้งเพศชาย เพศหญิง และกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้มีความหลากหลายทางเพศควรได้รับสิทธิทุกอย่างเหมือนคู่สมรสชายหญิง รวมถึงสิทธิบางอย่างที่กฎหมายปัจจุบันยังไม่สามารถทำได้ เช่น การขอรับบุตรบุญธรรม การขอสัญชาติไทย การตัดสินใจในกรณีรักษาพยาบาลฉุกเฉิน การเบิกค่าพยาบาลโดยใช้สิทธิคู่สมรส เป็นต้น ซึ่งสถาบันฯ ได้มีการสรุปผลการสำรวจความคิดเห็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าถึงและเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วยการเผยแพร่ในรูปแบบของ Infographic และ Data Dashboard² ผ่าน Facebook Twitter และ Website สถาบันฯ

² ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ Dashboard: ผลสำรวจความคิดเห็นประชาชนที่มีสิทธิในความสัมพันธ์และการสมรสของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ, แหล่งที่มา <https://lookerstudio.google.com/u/0/reporting/bec87fa4-e358-43a1-a0e5-1c930f862fee/page/woiuC>

ข้อค้นพบที่สำคัญ จากการสำรวจ

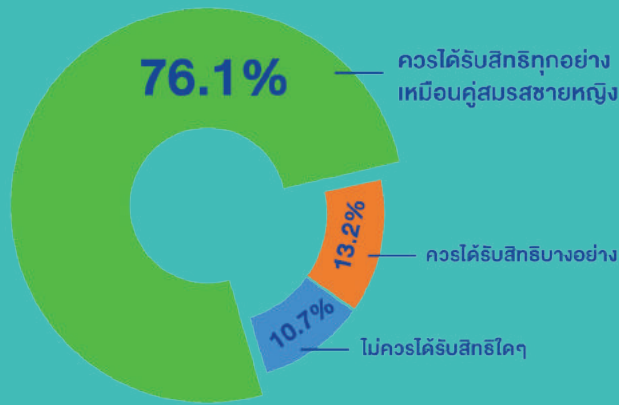
สิทธิในความสัมพันธ์และการสมรส
ของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ร้อยละ 76.1 เห็นว่า
ควรได้รับสิทธิทุกอย่างเหมือนคู่สมรสชายหญิง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิในความสัมพันธ์ของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

จากสิทธิที่คู่สมรสชายหญิงได้รับตามกฎหมาย
ท่านคิดว่าผู้รักหลากหลายทางเพศควรได้รับสิทธิใดบ้าง

สิทธิในความสัมพันธ์และการสมรสของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

มรดก

หากอยู่กับแฟนมานานประมาณ 20 ปีแล้ว
เราเป็นผู้หญิงทั้งคู่ เขาประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตแล้ว
ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ หนูจะมีสิทธิได้รับมรดก
ในฐานะภรรยาตามกฎหมายไหมคะ

ไม่มีสิทธิ
ภรรยาที่มีสิทธิรับมรดก
ตามกฎหมายต้องเป็นสามี
ภรรยาที่จดทะเบียนสมรส
กันตามกฎหมาย

ความคิดเห็นของประชาชน
เห็นว่ามี
ควรมียกเว้น

83.9%

TU
ศูนย์วิจัยความสัมพันธ์และ
สิทธิมนุษยชนแห่ง TU

<http://www.gipha.or.th>

ร้อยละ 83.9 เห็นว่า
ควรมีสิทธิในการรับมรดก

สิทธิในความสัมพันธ์และการสมรสของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ขอรับบุตรบุญธรรม

หากกับแฟนเป็นผู้หญิงทั้งคู่คบกันมานาน
และเพิ่งจัดงานแต่งงานกันคะ เราอยากมีลูก
เราขอรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้ไหมคะ

ทำไม่ได้
การรับบุตรบุญธรรมร่วมกัน
จะทำได้เมื่อเป็นคู่สมรส
ตามกฎหมายเท่านั้น
คู่รักเพศเดียวกันจึงไม่สามารถ
รับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้

ความคิดเห็นของประชาชน
เห็นว่าจะ
ทำได้

84.8%

TU
ศูนย์วิจัยความสัมพันธ์และ
สิทธิมนุษยชนแห่ง TU

<http://www.gipha.or.th>

ร้อยละ 84.8 เห็นว่า
ควรมีสิทธิในการขอรับบุตรบุญธรรม

ร้อยละ 83.2 เห็นว่า
ควรมีสักสิทธิในการขอสัญชาติไทย

ร้อยละ 89.4 เห็นว่า
ควรมีสักสิทธิในการถูกร่วมชื่อ
อสังหาริมทรัพย์

ร้อยละ 90.4 เห็นว่า
ควรมีสักสิทธิในการตัดสินใจกรณี
รักษาพยาบาลฉุกเฉิน

ร้อยละ 84.2 เห็นว่า
ควรมีสักสิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาล
โดยใช้สิทธิคู่สมรสได้

สำหรับพันธมิตรใหม่ในปีนี้เป็น **กลุ่ม "สื่อสารมวลชน"** โดยสถาบันฯ ได้ร่วมกับสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมอบรมสื่อมวลชนในหัวข้อ **"การรายงานข่าวเพื่อช่วยลดการกระทำผิดซ้ำ"** มุ่งหวังให้สื่อมวลชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับทราบตระหนักและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำจากการทำผิดซ้ำ ซึ่งผู้ร่วมกิจกรรมได้ให้ข้อคิดว่า สังคมปัจจุบันมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับข่าวเชิงลบ ทำให้เกิดภาพการตลาด และเป็นแรงกดดันให้ต้องนำเสนอข่าวในทิศทางนี้ อย่างไรก็ดี สื่อมวลชนสามารถเข้ามา มีบทบาทในการช่วยลดการกระทำผิดซ้ำได้ ด้วยการนำเสนอข้อเท็จจริงในแง่มุมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ย้อนกลับไปดูว่าผู้พ้นโทษต้องประสบปัญหาอะไรบ้าง เมื่อออกจากเรือนจำ ศักยภาพของผู้พ้นโทษและเรื่องราวความเป็นมนุษย์ในมิติอื่น การเลือกใช้ภาษาในการรายงานอย่างเหมาะสม ฯลฯ อันเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างบรรยากาศให้ผู้พ้นโทษรายอื่น ๆ เห็นคุณค่าของตนเอง ลดการตีตรา และสร้างการยอมรับจากสังคมมากขึ้น

นอกจากความร่วมมือดังกล่าวแล้ว สถาบันฯ ยังมุ่งหวังที่จะต่อยอดความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่คนในสังคมยังเห็นว่าปัญหาร่วมกัน และพร้อมส่งเสริมบทบาทสื่อมวลชนในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารไปยังสาธารณชนในวงกว้าง โดยมีเป้าหมายปลายทางที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป เช่น การไม่เป็นแหล่งตอกย้ำค่านิยมความรุนแรงในสังคม การฉายภาพอุดมการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ ที่เคารพสิทธิและความเท่าเทียมกัน

ที่สำคัญ เพื่อส่งเสริมบทบาทการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อาคารสถาบันแห่งใหม่ ณ ถนนแจ้งวัฒนะ ที่เพิ่งก่อสร้างแล้วเสร็จในปีี้ จึงถูกออกแบบพื้นที่สาธารณะให้มีอัตลักษณ์ของความเป็นมิตร เปิดกว้างสร้างสรรค์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและจับต้องได้ง่าย พร้อมเปิดรับพันธมิตรใหม่ ๆ เข้ามาเป็นแนวร่วมในการพัฒนาสังคมแห่งความยุติธรรม ภายใต้แนวคิด “TIJ Common Ground”

TIJ Common Ground จะทำหน้าที่นำเสนอเนื้อหาและสื่อสารเรื่องราว “ความยุติธรรม” ในมิติที่หลากหลายและการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่จำกัดเฉพาะเรื่องกระบวนการยุติธรรมหรืองานของสถาบันฯ โดยพื้นที่สาธารณะจะครอบคลุมชั้น 1 และชั้น 2 ของอาคาร **ชั้น 1 จะเป็นพื้นที่การสื่อสารงานสู่สาธารณะ ภายใต้แนวคิด “INTRO — INSPIRE”** เน้นการแนะนำ การทำความเข้าใจ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนที่เข้ามายังอาคารแห่งนี้ และ**ชั้นที่ 2 จะเป็นพื้นที่สร้างนวัตกรรม ภายใต้แนวคิด “SHOW—SHARE—SHAPE”** พื้นที่ “Show” จะนำเสนอผลงานจากโครงการนวัตกรรมต่าง ๆ “Share” เป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ “Shape” เป็นพื้นที่การทำงาน เพื่อเปิดกว้างให้พันธมิตรเข้าร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ

TIJ COMMON GROUND

อัตลักษณ์

- Friendly
- Creative
- Clear
- Welcoming
- Open / Accessible
- Truly Inclusive

สัญลักษณ์

แสดงถึงการมีมุมมองที่แตกต่าง
หลากหลายของคนที่แตกต่างกัน

อักษรตัว U มองได้ 2 มุม มุมแรกคือหน้าคนยิ้ม และอีกมุมมาจากแนวคิดเด็กนั่งเล่นไม้กระดก ซึ่งเด็ก 2 คนที่อยู่คนละฝั่งอาจมีขนาดตัวไม่เท่ากัน แต่สามารถเล่นได้และสนุกด้วยหากพยายามสร้างสมดุลกับตลอดเวลา เช่น เดียวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม แม้จะมีความแตกต่างหลากหลาย แต่หากพยายามหาวิธีสร้างสมดุลให้เกิดความเท่าเทียม ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ขณะเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับการเป็นแหล่งเรียนรู้ จึงได้มีการรวบรวมองค์ความรู้ที่สั่งสมมาตลอดระยะเวลา 10 ปี การจัดระเบียบฐานข้อมูลองค์ความรู้ของสถาบัน การนำองค์ความรู้มาเผยแพร่เป็นส่วนเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่เข้าใจง่าย และการเผยแพร่ผลงานของสถาบันฯ ในรูปแบบข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เข้าถึงประชาชนได้โดยตรงมากขึ้น เช่น สื่อมวลชน Website TIJ Facebook Twitter และ YouTube รวมทั้งจะมีการหยิบยกประเด็นสังคมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน ยุติธรรมหรือเป็นประเด็นที่อยู่กระแสความสนใจของผู้คนในสังคมมาเป็นประเด็นในการพูดคุยเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันในสังคม

นอกจากนี้ ยังมีแผนจะเปิดห้องสมุดสำหรับให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ซึ่งจะเป็นลักษณะของห้องสมุดที่มีชีวิต (Human Library / Living Library) เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถศึกษา ค้นคว้า และสอบถามเรื่องต่าง ๆ ได้โดยอิสระตามความสนใจของแต่ละบุคคล โดยจะมีการจัดหนังสือไว้บนชั้นวางให้ประชาชนทั่วไปที่เข้ามาใช้บริการมีโอกาสเลือกหนังสือด้วยตนเองตามความต้องการ

ปีนี้เป็นปีแห่งการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรของสถาบันฯ สามารถทำงานในอาคารแห่งใหม่ที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อสาธารณะและความคาดหวังของสังคมที่มากขึ้น รวมทั้งสามารถตอบสนองต่อโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา เพราะจากประสบการณ์ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา การที่ TIJ ต้องทำงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เห็นว่า โรคระบาดนี้ได้สร้างผลกระทบต่อกระบวนการทำงานและปฏิสัมพันธ์ของคนในองค์กรอยู่มาก เมื่อการทำงานส่วนใหญ่ต้อง Work from home ทำให้ต้องดิ้นรนปรับตัวกันขนานใหญ่เพื่อหารูปแบบการทำงานร่วมกันได้โดยไม่ถูกจำกัดด้วยอุปสรรคด้านสถานที่ ปีนี้จึงได้มีการจัดอบรมเรื่อง “TIJ Core Value” เพื่อให้บุคลากรมีความตื่นตัวและตระหนักถึงพฤติกรรมที่พึงแสดงออกให้สอดคล้องกับค่านิยมขององค์กรและบทบาทหน้าที่ของตนเอง และที่สำคัญคือ จะเป็นจุดร่วมในการทำงานได้อย่างยืดหยุ่นท่ามกลางสถานการณ์ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูงเช่นในปัจจุบัน รวมทั้งคาดหวังว่าค่านิยมองค์กรที่ฝังลึกอยู่ใน DNA ของทุกคน จะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งได้ต่อไปในอนาคต

TIJ Core Value

Integrity
ซื่อตรงต่อตนเอง

Respect
เคารพให้เกียรติกัน

Inclusiveness
เปิดใจรับความหลากหลาย

Collaboration
ทำงานเป็นทีม

Determination
มุ่งมั่น ศรัทธา

 TIJ
THAILAND INSTITUTE OF JUSTICE

ประวัติองค์กร

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) หรือ Thailand Institute of Justice (TIJ) ก่อตั้งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554 (ต่อมาได้มีการแก้ไขและยกเลิกฉบับดังกล่าว ปัจจุบันใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันฯ พ.ศ. 2564) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศด้านการวิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศไทยในกรอบความร่วมมือกับสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาเชื่อมโยงแนวคิดตามหลักสากลสู่การปฏิบัติในระดับประเทศ และในภูมิภาคอาเซียน

หนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยทรงดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาพิเศษของ TIJ ในการสนับสนุนโครงการยกระดับมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานผู้ต้องขังหญิง (Enhancing Lives of Female Inmates - ELFI) เป็นโครงการระดับนานาชาติ ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิด “ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่ไม่ใช่การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง” หรือ “ข้อกำหนดนครุงเทพ” (Bangkok ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงทั่วโลก ซึ่งเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญของ TIJ รวมถึงส่งเสริมมาตรฐานสหประชาชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านเด็กและสตรีในกระบวนการยุติธรรม อีกทั้งพระองค์ฯ ยังทรงได้รับแรงบันดาลใจจากการเสด็จ

เยี่ยมเยียนและประทานสิ่งของแก่ผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังหญิง ณ ทันตสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2544 ทำให้ทราบถึงปัญหาของผู้ต้องขังหญิงที่ขาดโอกาสต่าง ๆ ในชีวิต เช่นเดียวกับเด็กที่ถือกำเนิดในเรือนจำที่ต้องอยู่ในสภาพที่ขาดโอกาสไปด้วย เกิดเป็นโครงการกำลังใจในพระตำริพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาฯ โดยก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพผู้ต้องขังเสรีเด็กติดผู้ต้องขัง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและกลุ่มผู้ขาดโอกาสอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

นอกจากนี้ TIJ ยังได้รับการรับรองสถานะให้เป็นสถาบันเครือข่ายแผนงานสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (United Nations Programme Network Institutes - PNIs) โดย TIJ เข้าร่วมเป็นสถาบัน PNI ลำดับที่ 18 ของโลก และเป็นสถาบันแรกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ PNI นำไปสู่การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย ผักอบรม และเข้าร่วมประชุมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีความสนใจร่วมกัน ควบคู่ไปกับการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งประเทศไทยและต่างประเทศ สอดคล้องกับเป้าหมายของ TIJ ที่มุ่งก้าวสู่ระดับนานาชาติในฐานะหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศด้านการวิจัยและมีศักยภาพด้านการป้องกันอาชญากรรม การพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา และส่งเสริมหลักนิติธรรม

วิสัยทัศน์

เป็นผู้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง
(Promoter of Change)

ด้านการยกระดับกระบวนการยุติธรรม
และเชื่อมโยงหลักนิติธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
ในประเทศไทย อาเซียน และระดับสากล

พันธกิจ

- 1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุวัติข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มีไขการคุมขัง หรือ “Bangkok Rules” เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมแก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2 ศึกษา วิจัย และเผยแพร่มาตรการและบรรทัดฐานของสหประชาชาติเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดหลังพ้นโทษให้กลับคืนสู่สังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งประเทศไทยและต่างประเทศ
- 3 ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านหลักนิติธรรม เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งให้ความรู้ทางกฎหมายและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม โดยประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและหน่วยงานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ เพื่อนำไปสู่การเคารพในหลักนิติธรรมและวัฒนธรรมแห่งการเคารพศักดิ์
- 4 เป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศระดับนานาชาติด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้านการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยจะเน้นความร่วมมือกับสถาบันเครือข่ายแผนงานสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (United Nations Programme Network Institutes - PNIs) และความร่วมมือในกรอบอาเซียน
- 5 ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของกระบวนการยุติธรรมของไทยให้ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านกระบวนการยุติธรรมระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์

TP ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของสถาบัน โดยมุ่งเชื่อมโยงแนวปฏิบัติภายในประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติและบรรทัดฐานระหว่างประเทศและสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรม ความยุติธรรมทางอาญา และหลักนิติธรรม เพื่อนำไปสู่การสร้าง ความยุติธรรมที่เท่าเทียมกันในสังคมเพื่อเป็นพื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้การบริหารที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร

ยุทธศาสตร์ขององค์กร

สถาบันฯ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2561 - 2565) ภายใต้บริบทการทำงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การอนุวัติมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรม และความยุติธรรมทางอาญา ในกลุ่มผู้เปราะบาง โดยเฉพาะข้อกำหนดกรุงเทพ และการส่งเสริมสิทธิของผู้หญิงและเด็ก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

การสร้าง ส่งเสริม พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านหลักนิติธรรมภายในประเทศ และพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานเครือข่าย เพื่อส่งเสริมหลักนิติธรรมและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

การพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมเพื่อ ความยุติธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างและถอดบทเรียนเพื่อนำเอาไปใช้จริง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

การสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในเครือข่าย UN-PNIs และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินนโยบาย กลุ่มเยาวชน และภาคประชาชน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมร่วมกัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5

การปรับระบบการพัฒนาองค์กร การบริหารจัดการทั้งสถาบันฯ และองค์ความรู้ ให้เข้มแข็งทันสมัยและมีประสิทธิภาพ สามารถสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจได้อย่างยั่งยืน

รูปแบบกิจกรรมในการขับเคลื่อนงานตามประเด็นยุทธศาสตร์

ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ จะต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมเชิงวิชาการแบบหวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการทำงานของ TM ในภาพรวม ดังนี้

- **งานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้**

(Research and Development)

มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ด้านงานวิจัยที่จำเป็นต่อการส่งเสริมหลักนิติธรรม การป้องกันอาชญากรรม และความยุติธรรมทางอาญาให้สอดคล้องกับหลักสากล นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมของประเทศ และสามารถนำองค์ความรู้ไปขยายผลและต่อยอดให้กิจกรรมด้านอื่น ๆ สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **งานผลักดันเชิงนโยบาย**

(Policy Advocacy)

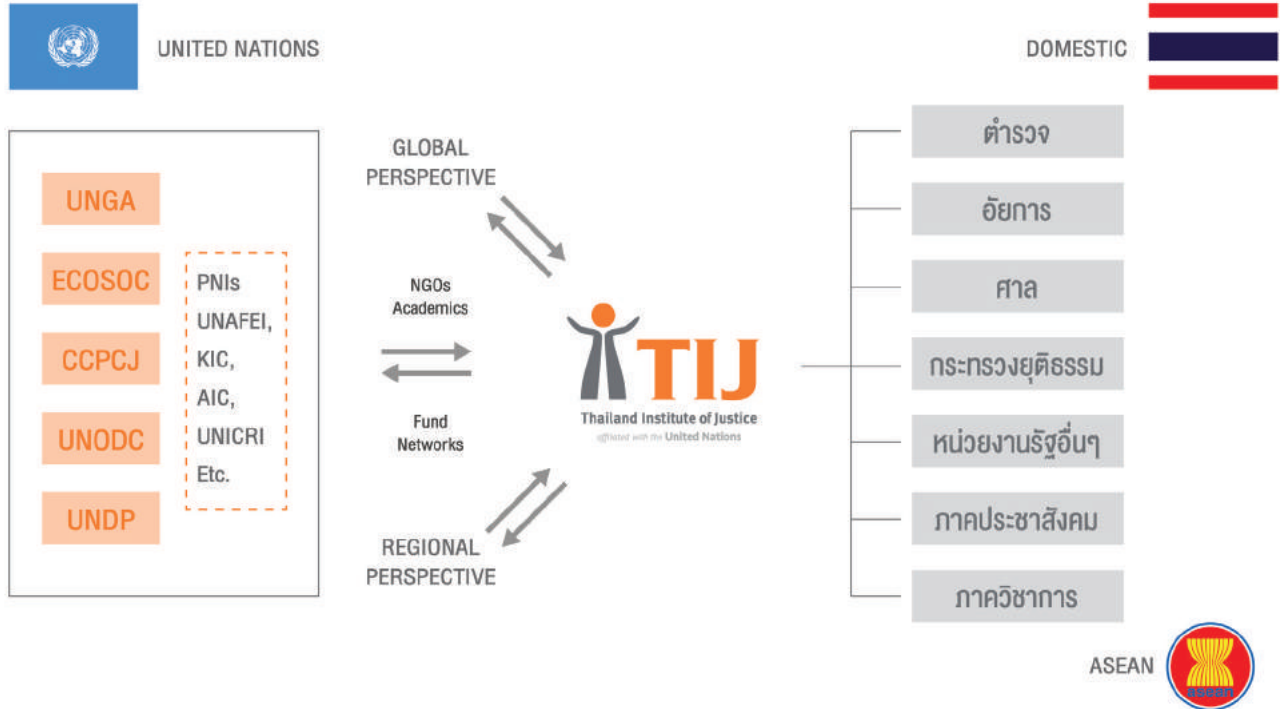
TM นำองค์ความรู้ที่มีเป็นเครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับหน่วยงานด้านนโยบายและปฏิบัติทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถยกระดับการทำงานด้านการป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ผ่านโครงการในลักษณะต่าง ๆ อาทิ การทำโครงการรณรงค์เพื่อความตระหนักรู้ด้านการยุติความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก โครงการพัฒนาเรือนจำต้นแบบตามข้อกำหนดกรุงเทพ การสัมมนาแนวทางการปฏิบัติที่ดีสำหรับนโยบายด้านยาเสพติดในต่างประเทศ เป็นต้น

- **งานพัฒนาศักยภาพบุคลากร**

(Capacity Building)

TM นำองค์ความรู้ที่มีมาเผยแพร่สู่กลุ่มบุคลากรเป้าหมายในกระบวนการป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามเป้าประสงค์ทางยุทธศาสตร์ควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถของบุคลากรภาคส่วนอื่นให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและระดับโลก ผ่านรูปแบบโครงการลักษณะต่าง ๆ อาทิ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในลักษณะ Technical Assistance แก่ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค

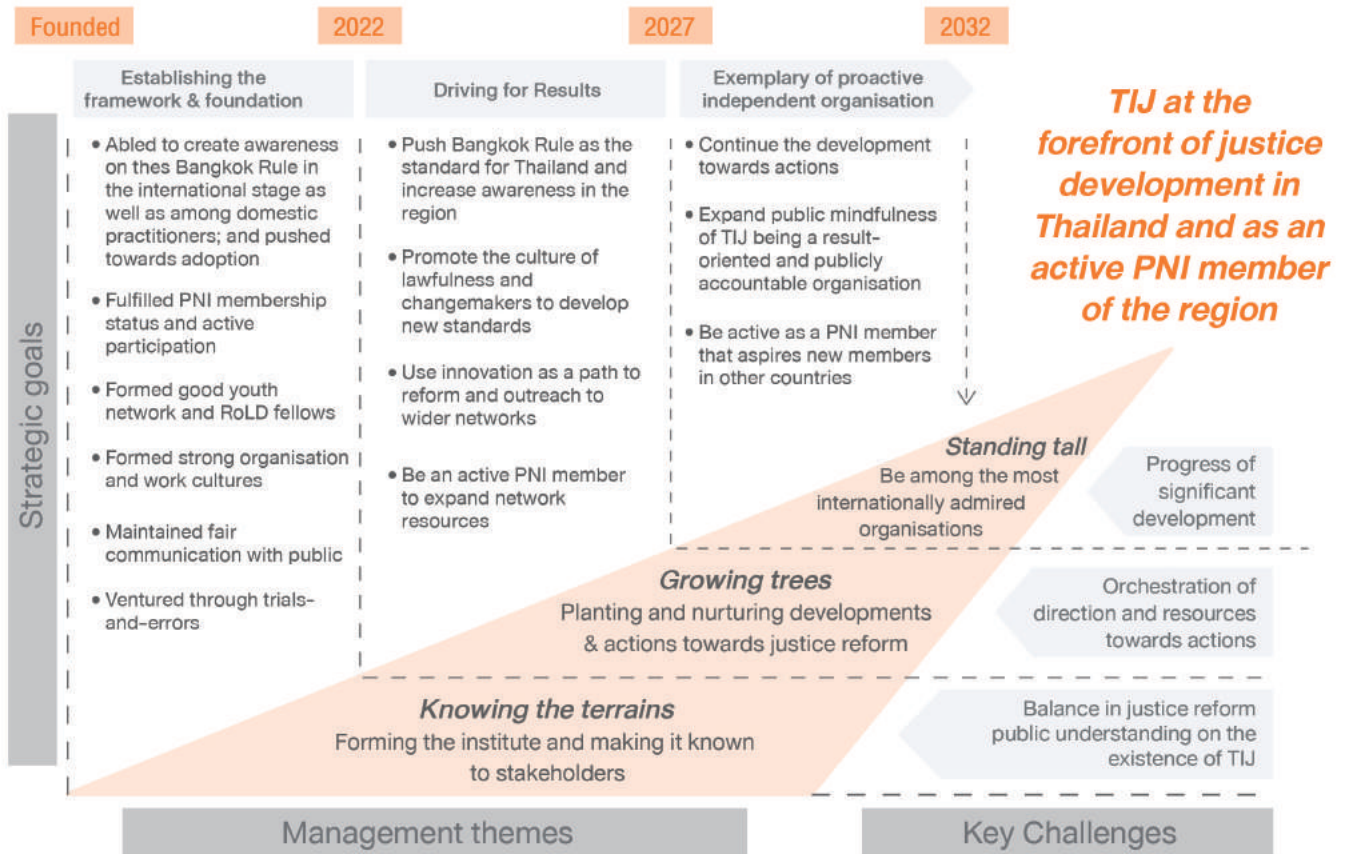
ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์

TIJ กำหนดบทบาทในการทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมต่อ (Connector) ระหว่างหลักมาตรฐานระหว่างประเทศสู่การปฏิบัติในประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค โดยเฉพาะมิติด้าน “หลักนิติธรรม” “การป้องกันอาชญากรรม” และการพัฒนา “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีกรอบทำงานเชื่อมโยงกับเวทีระหว่างประเทศ ดังนี้

- 1) ร่วมกันกำหนดและรับประเด็นทางยุทธศาสตร์จากภารกิจงานระหว่างประเทศเพื่อนำกลับมาส่งเสริมหลักนิติธรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทยและภูมิภาค
- 2) ผลักดันให้ยุทธศาสตร์และแนวทางการปฏิบัติได้ถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) สร้างองค์ความรู้และผลักดันในงานส่งเสริมหลักนิติธรรมและยกระดับประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมให้สังคมเข้าใจและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา

ทิศทางการทำงานและเป้าหมายขององค์กร

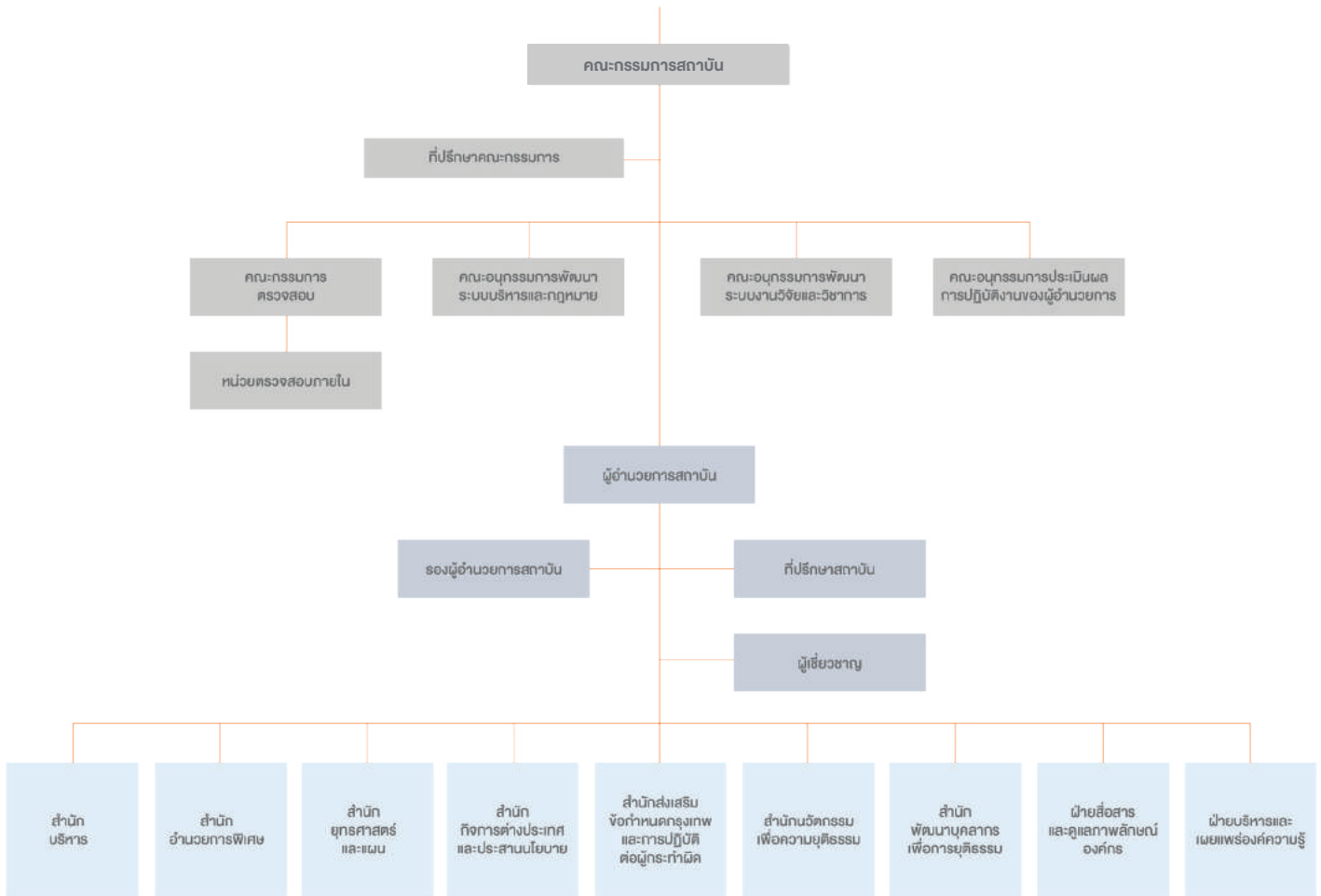

TU ได้กำหนดเป้าประสงค์ในการขับเคลื่อนงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ ไว้ดังนี้

- 1) ประเทศไทยมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักนิติธรรม การป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากลและสามารถเผยแพร่ได้ในระดับนานาชาติ
- 2) มีหน่วยงานเครือข่าย UN-PNI และเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสีย ในการดำเนินนโยบาย รวมทั้งกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่เพื่อเป็นแนวร่วมในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในสังคม
- 3) TU เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในระดับสากล กลายเป็นองค์การเป้าหมายของนักวิชาการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สามารถดึงดูดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ให้มาทำงานร่วมกับ TU

จากกรอบการดำเนินงานปี 2565 TU ยังมีอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญ คือการย้ายสำนักงานไปยังอาคารที่ทำการแห่งใหม่ที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่ขึ้น โดยสำนักงานแห่งใหม่นี้มีเป้าหมายเพื่อเปิดพื้นที่สำหรับบริการแก่สาธารณชน ตามแนวคิด “เป็นมิตรต่อสังคม” โดยมุ่งให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ในนาม TU Common Ground ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบยุติธรรมกระบวนการยุติธรรมและสังคมที่มีความยุติธรรมอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเข้าถึงได้ ผ่านการบริการ อาทิ การจัดนิทรรศการเพื่อการเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ

โครงสร้างองค์กร

คณะกรรมการ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
 อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ประธานกรรมการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการ

นายสิงห์หทัย หนินซ้อน
 อัยการสูงสุด กรรมการโดยตำแหน่ง

นายจีระพัฒน์ พันธุ์ทวี
 เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
 กรรมการโดยตำแหน่ง

นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์
 ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นางเอกสิริ ปิณฑะรุจิ
 อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ
 (ผู้แทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ)
 กรรมการโดยตำแหน่ง

คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล
 กรรมการและคณะกรรมการ
 โอลิมปิกสากล
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.รอยล จิตรดอน
 ประธานกรรมการสถาบัน
 สารสนเทศทรัพยากรน้ำ
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศ.พิเศษกิตติพงศ์ อรุณพัฒน์พงศ์
 ประธานกรรมการ
 บมจ.ธนาคารไทยเครดิตเพื่อรายย่อย
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายสุรงค์ บูลกุล
 รองประธานกรรมการ
 หอการค้าไทย
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.พิเศษ สอาดเย็น
 ผู้อำนวยการ TUP
 กรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

คุณหญิงลักขณาจันทร์ เลหาพันธ์
 รองประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
 ฝ่ายบริหาร สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

นายวิทยา สุริยะวงศ์
 อธิบดีรองปลัดกระทรวงยุติธรรม

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์
 ประธานที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

นายภัคพล งามลักษณ์
 รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

คณะกรรมการตรวจสอบ

นายสุรงค์ บุญกุล

ประธานกรรมการ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
ประธานกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ

พันตำรวจโท ดร.พงษ์ธร ธัญญสิริ
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

นางอัญชลี พัฒนสาร
อดีตรองอธิบดีกรมคุมประพฤติ
กระทรวงยุติธรรม

นางสาวนิตยา ติเรกสถาพร
ที่ปรึกษาคณะกรรมการตรวจสอบ
บริษัท ปตท. จำกัด(มหาชน)

นางสาวเพ็ญฟ้า เทียนประภาสิทธิ์
สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบงานวิจัย และวิชาการ

นายวัลลภ นาคบัว

รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประธานอนุกรรมการพัฒนาระบบงานวิจัยและวิชาการ

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบงานวิจัยและวิชาการ

ดร.กมลินทร์ พินิจกุล

ที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติ
ด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย

รองคณบดี คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.สุนทรียา เหมือนพะวงศ์

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา
ประจำแผนกคดีแรงงาน

ดร.พิเศษ สอาดเย็น

ผู้อำนวยการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบงานบริหาร และกฎระเบียบ

นายวัลลภ นาคบัว

รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประธานอนุกรรมการพัฒนาระบบบริหารและกฎระเบียบ

คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบบริหารและกฎระเบียบ

นายสีจจา เขมะจางู

อดีตรองอธิบดีกรมบังคับคดี

นายชาติตรี ไช้ไชย

อดีตผู้ตรวจราชการ
กระทรวงยุติธรรม

นายพัลลภ ศักดิ์โสภณกุล

อดีตรองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

นางสาวสุนทรี สุภาสงวน

รองเลขาธิการสำนักงาน ก.พ.ร.

นายสุชัย งามจิตต์เชื้อ

ผู้อำนวยการกองกฎหมายไทย

คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรม แห่งประเทศไทย

ดร.รอยล จิตรดอน

ประธานกรรมการ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
ประธานอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

————— คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย —————

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์
ประธานที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

นายวัลลภ นาคบัว
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายสุรงค์ บุญกุล
ประธานกรรมการ
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

รายงานงบการเงินและวิเคราะห์งบการเงิน ประจำปี 2565

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

	หมายเหตุ	2565	2564
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	129,318,720.97	248,483,740.66
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	6	1,556,824.34	164,488.90
วัสดุคงเหลือ		286,559.12	604,234.75
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		131,162,104.43	249,252,464.31
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ลูกหนี้อื่นระยะยาว	7	5,554,798.00	1,906,858.00
อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	8	734,040,835.12	485,426,255.02
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	9	1,098,958.59	2,244,148.97
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		740,694,591.71	489,577,261.99
รวมสินทรัพย์		871,856,696.14	738,829,726.30

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการการเงินนี้

(หน่วย : บาท)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ) ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

	หมายเหตุ	2565	2564
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	10	2,469,195.62	738,608.77
เงินรับฝากระยะสั้น	11	2,144,092.00	3,575,231.68
รวมหนี้สินหมุนเวียน		4,613,287.62	4,313,840.45
รวมหนี้สิน		4,613,287.62	4,313,840.45
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		98,962,500.00	98,962,500.00
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		768,280,908.52	635,553,385.85
รวมสินทรัพย์สุทธิ / ส่วนทุน		867,243,408.52	734,515,885.85
รวมหนี้สินและสินทรัพย์ / ส่วนทุน		871,856,696.14	738,829,726.30

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการการเงินนี้

(หน่วย : บาท)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

	หมายเหตุ	2565	2564
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ (เงินอุดหนุน)	13	349,409,800.00	436,876,300.00
รายได้อื่น	14	3,108,077.27	2,056,407.31
รวมรายได้		352,517,877.27	438,932,707.31
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	15	57,577,608.14	53,591,125.32
ค่าตอบแทน	16	290,666.67	2,820,040.00
ค่าใช้จ่ายสอย	17	106,927,332.68	91,008,468.51
ค่าวัสดุ	18	3,607,143.43	6,319,110.83
ค่าสาธารณูปโภค	19	2,774,417.58	4,232,702.89
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	20	37,754,514.28	8,615,405.49
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	21	10,858,671.82	27,813,380.59
รวมค่าใช้จ่าย		219,790,354.60	194,400,233.63
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		132,727,522.67	244,532,473.68

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(หน่วย : บาท)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ / ส่วนทุน ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

	ทุน	รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	รวมสินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	98,962,500.00	391,020,912.17	489,983,412.17
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับปี	-	244,532,473.68	244,532,473.68
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2564	98,962,500.00	635,553,385.85	734,515,885.85
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับปี	-	132,727,522.67	132,727,522.67
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565	98,962,500.00	768,280,908.52	867,243,408.52

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการการเงินนี้

(หน่วย : บาท)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

งบกระแสเงินสด ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

	2565	2564
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	132,727,522.67	244,532,473.68
ปรับกระทบยอดเป็นกระแสเงินสดสุทธิ จากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (กำไร) ขาดทุนจากการจำหน่ายครุภัณฑ์	37,754,514.28 (850,994.00)	8,615,405.49 -
ดอกเบี้ยรับ	(795,097.95)	(786,350.25)
ตัดจำหน่ายครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์	-	1,215,866.15

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการการเงินนี้

(หน่วย : บาท)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

งบกระแสเงินสด (ต่อ) ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

	2565	2564
กำไรจากการดำเนินงานก่อนเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	168,835,945.00	253,577,395.07
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้ระยะสั้น	(1,396,130.08)	213,500.00
ลูกหนี้ระยะยาว	(3,647,940.00)	42,025,452.00
วัสดุคงเหลือ	317,675.63	(19,324.86)
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	1,730,586.85	(34,567.97)
เงินรับฝากระยะสั้น	(1,431,139.68)	(1,246,142.03)
กระแสเงินสดจ่ายสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	164,408,997.72	294,516,312.21

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการการเงินนี้

(หน่วย : บาท)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

งบกระแสเงินสด (ต่อ) ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

	2565	2564
<i>กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน</i>		
เงินสดจ่ายก่อสร้างอาคาร	-	(284,898,625.00)
เงินสดจ่ายส่วนปรับปรุงอาคาร	-	(202,230.00)
เงินสดรับจากการจำหน่ายครุภัณฑ์	851,000.00	-
เงินสดจ่ายซื้อครุภัณฑ์	(2,431,510.00)	(3,478,651.00)
เงินสดจ่ายจ้างทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์	(462,000.00)	(1,790,000.00)
เงินสดจ่ายงานระหว่างทำ	(282,330,400.00)	-
เงินสดรับดอกเบี้ยรับ	798,892.59	810,229.40
<i>กระแสเงินสดจ่ายสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน</i>	<i>(283,574,017.41)</i>	<i>(289,559,276.60)</i>
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(119,165,019.69)	4,957,035.61
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นปี	248,483,740.66	243,526,705.05
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายปี	129,318,720.97	248,483,740.66

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการการเงินนี้

(หน่วย : บาท)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 การจัดตั้งสถาบันฯ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สจท.” และใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Thailand Institute of Justice (Public Organization)” เรียกโดยย่อว่า “TIJ” จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 187 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ประกาศราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 128 ตอนที่ 48 ก เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2554 โดยได้รับจัดสรรทุนประเดิมจากรัฐบาล จำนวน 98,962,500.00 บาท ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555 เรื่อง ขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2555 งบกลางรายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) และสำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณเป็นทุนประเดิม จำนวน 98,962,500.00 บาท ตามหนังสือที่นร 0701/2086 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2555

1.2 วัตถุประสงค์ของสถาบันฯ คือ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุวัติข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มิใช่การคุมขัง หรือ “Bangkok Rules” เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมแก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ศึกษา วิจัย และเผยแพร่มาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดและการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดหลังพ้นโทษให้กลับคืนสู่สังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยและต่างประเทศ

3. ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านหลักนิติธรรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอันจะนำไปสู่สังคมแห่งความยุติธรรม
4. เป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศระดับนานาชาติด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในด้านการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยจะเน้นความร่วมมือกับสหประชาชาติสถาบันสมทบ (Programme Network Institute) และความร่วมมือในกรอบอาเซียน
5. ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของกระบวนการยุติธรรมของไทยให้ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านกระบวนการยุติธรรมระหว่างประเทศ

1.3 สถานที่ตั้งสำนักงาน

หน่วยงานมีสถานที่ตั้งหลักอยู่ที่ 999 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปี (งบเงินอุดหนุน) จำนวนเงิน 349,409,800.00 บาท (ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวนเงิน 436,876,300.00 บาท) โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวนเงิน 54,879,600.00 บาท ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน จำนวนเงิน 29,815,900.00 บาท ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง จำนวนเงิน 228,400,000.00 บาท ค่าใช้จ่ายตามแผนงาน จำนวนเงิน 36,314,300.00 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ผลผลิตที่ 1 การยกระดับประสิทธิภาพองค์การเพื่อรองรับเป็นสถาบันสมทบแห่งองค์การสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา แผนงานบุคลากรภาครัฐ ผลผลิตที่ 1 รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐปฏิรูปกฎหมายและพัฒนาระบวนการยุติธรรม แผนงานบูรณาการส่งเสริมงานวิจัย และพัฒนาแผนงานบูรณาการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนาระบวนการยุติธรรม

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินนี้ จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. 2561 รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และการจัดทำรายงานการเงินถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปีตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0410.2/ว 15 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 และแสดงรูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 479 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2563

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

หมายเหตุ 3 มาตรฐานการบัญชีและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และฉบับปรับปรุง

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ที่มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2564 มีดังนี้

- นโยบายการบัญชีภาครัฐ เรื่อง บัตรภาษี

นโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้นไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อรายงานการเงินในงวดปัจจุบัน

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ตราฟต์และธนาคณิต หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

4.2 ลูกหนี้ระยะสั้น

ลูกหนี้เงินยืม หมายถึง ลูกหนี้ภายในหน่วยงานกรณีให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ยืมเงินไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ย เช่น ลูกหนี้เงินนอกงบประมาณ หน่วยงานจะรับรู้ลูกหนี้ในกรณีนี้ตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ต้องตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และให้แสดงมูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้เงินยืมในรายการลูกหนี้ในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายละเอียดของลูกหนี้เงินยืมแต่ละประเภทไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

4.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร หน่วยงานวัดมูลค่าวัสดุคงเหลือ แสดงตามราคาทุนและตีราคาวัสดุคงเหลือโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) และบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเบิกใช้

4.4 อาคารและอุปกรณ์

หน่วยงานแสดงรายการอาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่า (ถ้ามี)

หน่วยงานรับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป

ราคาทุนรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพและสถานที่ที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเองประกอบด้วย ต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์

ส่วนประกอบของรายการอาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่ต่างกัน และมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากจากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการอาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต หรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนออกมาจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชี ส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงอาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.3/ว 43 ลงวันที่ 29 มกราคม 2562 เรื่อง คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ดังนี้

อายุการให้ประโยชน์โดยประมาณของสินทรัพย์มีดังนี้

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	20
ส่วนปรับปรุงอาคารและเครื่องตกแต่งสำนักงาน	5
ครุภัณฑ์สำนักงาน	3-8
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	3
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	2-5

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบงานต่างๆ และต้นทุนเว็บไซต์ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อ และการจ้างพัฒนาขึ้น โดยหน่วยงานมีสิทธิควบคุมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการจากสินทรัพย์นั้นเกินกว่าหนึ่งปี หน่วยงานแสดงรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่า (ถ้ามี)

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนแสดงด้วยราคาทุน ณ วันที่ซื้อหรือได้มา หักค่าตัดจำหน่ายสะสม และจะรับรู้เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนก็ต่อเมื่อมีราคาทุนต่อหน่วยตั้งแต่ 20,000.00 บาท ขึ้นไป

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 3 ปี

4.6 เจ้าหนี้

รับรู้เมื่อมีการตรวจรับสินค้าหรือบริการจากผู้ขาย หรือคู่สัญญาแล้ว แต่ยังมีได้ชำระเงิน และสามารถระบุมูลค่าสินค้า และบริการได้ชัดเจน

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้เมื่อยื่นคำเบิกเงินจากกรมบัญชีกลาง เป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงานด้วยยอดที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประเภทเงินงบบุคลากรทั้งจำนวน บรรดารายได้ของหน่วยงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ตามมาตรา 10 ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554

4.8 รายได้ดอกเบี้ย

รายได้ดอกเบี้ยรับเป็นรายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง

4.9 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค เป็นส่วนหนึ่งของรายการโอนตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน คือ การโอนทรัพยากรจากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่งโดยไม่ได้ให้สิ่งตอบแทนที่มูลค่าใกล้เคียงกันเป็นการแลกเปลี่ยน และไม่ใช่รายการทางภาษี

4.9 รายได้อื่น

รายได้อื่นรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2565	2564
เงินฝากธนาคาร — เงินในงบประมาณ	127,233,318.41	244,908,508.98
เงินฝากธนาคาร — เงินนอกงบประมาณ	2,085,402.56	3,575,231.68
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	129,318,720.97	248,483,740.66

เงินฝากธนาคาร - เงินในงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 จำนวน 127,233,318.41 บาท ซึ่งฝากไว้ที่ธนาคารกรุงไทย ประเภทออมทรัพย์ ประกอบด้วย

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ประกอบด้วย (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
1. เลขที่บัญชี 092-0-12796-7 ที่บัญชีเงินงบประมาณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)	38,261,339.74	133,628,386.99
2. เลขที่บัญชี 092-0-15515-4 ที่บัญชีเงินสะสม สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)	73,746,572.31	98,479,307.44
3. เลขที่บัญชี 092-0-15516-2 ที่บัญชีรายได้อื่น สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)	15,078,166.73	12,800,814.55
4. เลขที่บัญชี 092-0-15516-2 ที่บัญชีโครงการส่งเสริมฯ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)	147,239.63	0.00
รวม	127,233,318.41	244,908,508.98

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 และ 2564 เงินฝากออมทรัพย์มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัวตามอัตราที่ธนาคารกำหนด

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
ลูกหนี้เงินยืม	283,550.34	-
ดอกเบี้ยค้างรับ	160,694.26	164,488.90
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	1,112,579.74	-
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	1,556,824.34	164,488.90

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น (ต่อ)

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

ลูกหนี้เงินยืม	ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	เกินกำหนดชำระไม่เกิน 15 วัน	เกินกำหนดชำระเกินกว่า 15 วัน	รวม
2565	283,550.34	-	-	283,550.34
2564	-	-	-	-

ภายหลังวันสิ้นงวด ลูกหนี้เงินยืมจำนวน 283,550.34 บาท สถาบันฯ ได้รับเงินเคลียร์คืนครบถ้วนแล้ว

หมายเหตุ 7 ลูกหนี้ระยะยาว

(หน่วย : บาท)

เงินประกันระยะยาว

รวมลูกหนี้ระยะยาว

2565	2564
5,554,798.00	1,906,858.00
<u>5,554,798.00</u>	<u>1,906,858.00</u>

เงินประกันระยะยาว จำนวนเงิน 5,554,798.00 บาท เป็นเงินประกันตามสัญญาเช่าอาคารและสัญญาบริการอาคารจีพีเอฟ ถนนวิฑูร์ กักกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ผู้ให้เช่า) โดยผู้ให้เช่าจะคืนเงินประกันโดยปราศจากดอกเบี้ยภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ได้ส่งมอบคืนพื้นที่เช่า จำนวนเงิน 1,906,858.00 บาท และเป็นเงินจ่ายล่วงหน้าค่าจ้างตกแต่งภายใน และงานระบบโสตทัศนูปกรณ์พร้อมครุภัณฑ์ประกอบอาคารของสถาบันฯ สัญญาจ้างกับบริษัท อาคาร 33 จำกัด จำนวนเงิน 3,647,940.00 บาท

หมายเหตุ 8 อาคาร และอุปกรณ์ ประกอบด้วย

รายการ	อาคารและ สิ่งปลูกสร้าง	ส่วนปรับปรุง อาคารและ เครื่องตกแต่ง สำนักงาน	สำหรับปีสิ้นสุดวัน	
			ครุภัณฑ์ สำนักงาน	ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ
ราคาทุน	440,662,459.35	48,347,861.33	38,822,875.35	9,164,000.00
หักค่าเสื่อมราคาสะสม	(241,458.88)	(47,448,552.41)	(18,882,067.43)	(9,057,049.25)
ราคาตามบัญชีสุทธิต้นงวด	440,421,000.47	899,308.92	19,940,807.92	106,950.75
ซื้อเพิ่มในระหว่างปี	-	-	195,275.00	1,476,500.00
จำหน่ายและบริจาค	-	-	-	(3,339,000.00)
ค่าเสื่อมราคา	(22,033,122.97)	(297,657.23)	(7,675,173.28)	(172,477.08)
จำหน่ายและบริจาค	-	-	-	3,338,999.00
ราคาตามบัญชีสุทธิ ปลายงวด	418,387,877.50	601,651.69	12,460,909.64	1,410,972.67
ราคาทุน	440,662,459.35	48,347,861.33	39,018,150.35	7,301,500.00
หักค่าเสื่อมราคาสะสม	(22,274,581.85)	(47,746,209.64)	(26,557,240.71)	(5,890,527.33)
ราคาตามบัญชีสุทธิ ปลายงวด	418,387,877.50	601,651.69	12,460,909.64	1,410,972.67

(หน่วย : บาท)

ที่ 30 กันยายน 2565

ครุภัณฑ์ โฆษณาและ เผยแพร่	ครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์	ครุภัณฑ์งาน บ้านงานครัว	งานระหว่าง ก่อสร้าง	รวม
33,195,813.56	22,917,195.73	310,877.00	-	593,421,082.32
(10,813,957.24)	(21,273,004.65)	(278,737.44)	-	(107,994,827.30)
22,381,856.32	1,644,191.08	32,139.56	-	485,426,255.02
234,900.00	524,835.00	-	282,330,400.00	284,761,910.00
(382,844.90)	-	-	-	(3,721,844.90)
(4,841,862.22)	(1,104,959.34)	(22,071.78)	-	(36,147,323.90)
382,839.90	-	-	-	3,721,838.90
17,774,889.10	1,064,066.74	10,067.78	282,330,400.00	734,040,835.12
33,047,868.66	23,442,030.73	310,877.00	282,330,400.00	874,461,147.42
(15,272,979.56)	(22,377,963.99)	(300,809.22)	-	(140,420,312.30)
17,774,889.10	1,064,066.74	10,067.78	282,330,400.00	734,040,835.12

หมายเหตุ 8 อาคาร และอุปกรณ์ ประกอบด้วย

รายการ	อาคารและ สิ่งปลูกสร้าง	ส่วนปรับปรุง อาคารและ เครื่องตกแต่ง สำนักงาน	สำหรับปีสิ้นสุดวัน	
			ครุภัณฑ์ สำนักงาน	ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ
ราคาทุน	-	48,145,631.33	20,241,699.45	9,164,000.00
หักค่าเสื่อมราคาสะสม	-	(46,622,528.84)	(16,346,880.29)	(8,899,649.25)
ราคาตามบัญชีสุทธิต้นงวด	-	1,523,102.49	3,894,819.16	264,350.75
ซื้อเพิ่มในระหว่างปี	-	202,230.00	393,760.00	-
รับโอน	440,662,459.35	-	18,187,415.90	-
โอนออก	-	-	-	-
ค่าเสื่อมราคา	(241,458.88)	(826,023.57)	(2,535,187.14)	(157,400.00)
ราคาตามบัญชีสุทธิ ปลายงวด	440,421,000.47	899,308.92	19,940,807.92	106,950.75
ราคาทุน	440,662,459.35	48,347,861.33	38,822,875.35	9,164,000.00
หักค่าเสื่อมราคาสะสม	(241,458.88)	(47,448,552.41)	(18,882,067.43)	(9,057,049.25)
ราคาตามบัญชีสุทธิ ปลายงวด	440,421,000.47	899,308.92	19,940,807.92	106,950.75

ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี 2565 และ 2564 จำนวน 36,147,323.90 บาท และ 6,455,168.3

(หน่วย : บาท)

ที่ 30 กันยายน 2564

ครุภัณฑ์ โฆษณาและ เผยแพร่	ครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์	ครุภัณฑ์งาน บ้านงานครัว	งานระหว่าง ก่อสร้าง	รวม
11,209,120.96	21,756,780.73	288,835.00	195,251,375.00	306,057,442.47
(9,969,585.70)	(19,439,326.16)	(261,688.72)	-	(101,539,658.96)
1,239,535.26	2,317,454.57	27,146.28	195,251,375.00	204,517,783.51
1,902,434.00	1,160,415.00	22,042.00	284,898,625.00	288,579,506.00
20,084,258.60	-	-	-	478,934,133.85
-	-	-	(480,150,000.00)	(480,150,000.00)
(844,371.54)	(1,833,678.49)	(17,048.72)	-	(6,455,168.34)
<u>22,381,856.32</u>	<u>1,644,191.08</u>	<u>32,139.56</u>	<u>-</u>	<u>485,426,255.02</u>
33,195,813.56	22,917,195.73	310,877.00	-	593,421,082.32
(10,813,957.24)	(21,273,004.65)	(278,737.44)	-	(107,994,827.30)
<u>22,381,856.32</u>	<u>1,644,191.08</u>	<u>32,139.56</u>	<u>-</u>	<u>485,426,255.02</u>

4 บาท ตามลำดับ

หมายเหตุ 9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565 (หน่วย : บาท)

	โปรแกรมคอมพิวเตอร์	รวม
ราคาทุน	22,926,556.76	22,926,556.76
<u>(หัก) ค่าตัดจำหน่ายสะสม</u>	<u>(20,682,407.79)</u>	<u>(20,682,407.79)</u>
ราคาตามบัญชีสุทธิต้นงวด	2,244,148.97	2,244,148.97
เพิ่มขึ้นในงวด	462,000.00	462,000.00
รับโอน	-	-
โอนออก	-	-
จำหน่ายและบริจาคม	-	-
ค่าตัดจำหน่าย	(1,607,190.38)	(1,607,190.38)
ราคาตามบัญชีสุทธิปลายงวด	1,098,958.59	1,098,958.59
ราคาทุน	23,388,556.76	23,388,556.76
<u>หัก</u> ค่าตัดจำหน่ายสะสม	<u>(22,289,598.17)</u>	<u>(22,289,598.17)</u>
ราคาตามบัญชีสุทธิปลายงวด	1,098,958.59	1,098,958.59

หมายเหตุ 9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2564 (หน่วย : บาท)

	โปรแกรมคอมพิวเตอร์	รวม
ราคาทุน	21,136,556.76	21,136,556.76
(หัก) ค่าตัดจำหน่ายสะสม	(18,522,170.64)	(18,522,170.64)
ราคาตามบัญชีสุทธิต้นงวด	2,614,386.12	2,614,386.12
เพิ่มขึ้นในงวด	1,790,000.00	1,790,000.00
รับโอน	-	-
โอนออก	-	-
จำหน่ายและบริจาค	-	-
ค่าตัดจำหน่าย	(2,160,237.15)	(2,160,237.15)
ราคาตามบัญชีสุทธิปลายงวด	2,244,148.97	2,244,148.97
ราคาทุน	22,926,556.76	22,926,556.76
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม	(20,682,407.79)	(20,682,407.79)
ราคาตามบัญชีสุทธิปลายงวด	2,244,148.97	2,244,148.97

ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี 2565 และ 2564 จำนวน 1,607,190.38 บาท และ 2,160,237.15 บาท ตามลำดับ

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
เจ้าหนี้การค้า	1,073,120.00	42,800.00
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	66,917.08	22,578.07
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง	1,268,612.44	643,041.56
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	60,546.10	30,189.14
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	2,469,195.62	738,608.77

หมายเหตุ 11 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
เงินประกันอื่น	2,144,092.00	3,575,231.68
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	2,144,092.00	3,575,231.68

หมายเหตุ 12 ภาระผูกพัน

12.1 ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการ

สถาบันมีภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาจัดงานประชาสัมพันธ์และส่งเสริมธุรกิจในระดับชุมชน และการจ้างเหมาบริการอื่น เป็นจำนวนเงิน 1,535,955.00 บาท (ปี 2564 จำนวนเงิน 10,798,167.50 บาท)

หมายเหตุ 12 ภาวะผูกพัน (ต่อ)

12.2 ภาวะผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง	22,421,660.00	80,000,000.00
อุปกรณ์ และอื่นๆ	-	-
รวมภาวะผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน	22,421,660.00	80,000,000.00

ภาวะผูกพันข้างต้นเกิดจากมูลค่าตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ปรับปรุง และจัดหาสินทรัพย์

12.3 ภาวะผูกพันตามสัญญาก่อสร้าง

หน่วยงานมีภาวะผูกพันตามสัญญาก่อสร้าง จำแนกตามระยะเวลาของสัญญา ได้ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
ภายใน 1 ปี	26,069,600.00	282,330,400.00
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	-	26,069,600.00
รวม	26,069,600.00	308,400,000.00

12.4 ภาวะผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ

หน่วยงานมีภาวะผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญา ได้ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
ไม่เกิน 1 ปี	11,795,838.72	28,921,298.55
รวม	11,795,838.72	28,921,298.55

หมายเหตุ 13 รายได้จากงบประมาณ (เงินอุดหนุน)

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	54,879,600.00	62,307,300.00
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	29,815,900.00	43,112,703.00
ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	228,400,000.00	252,381,896.00
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนโครงการ	36,314,300.00	79,074,401.00
หัก เบิกเกินส่งคืนเงินงบประมาณ	-	-
รวมรายได้จากงบประมาณ (เงินอุดหนุน)	349,409,800.00	436,876,300.00

หมายเหตุ 14 รายได้อื่น

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝาก	795,097.95	786,350.25
รายได้จากการจำหน่ายครุภัณฑ์	850,994.00	-
รายได้ค่าปรับ	4,500.00	20,374.00
รายได้เพื่อการจัดอบรม	940,000.00	680,000.00
อื่นๆ	517,485.32	569,683.06
รวมรายได้อื่น	3,108,077.27	2,056,407.31

หมายเหตุ 15 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
เงินเดือนและค่าจ้าง	53,277,591.78	48,964,395.40
ค่าล่วงเวลา	75,790.00	69,320.00
ค่ารักษาพยาบาล	1,165,470.32	1,156,250.14
เงินช่วยการศึกษาบุตร	76,000.00	84,837.00
เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	2,308,123.06	1,953,937.21
ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ	674,632.98	1,362,385.57
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	57,577,608.14	53,591,125.32

หมายเหตุ 16 ค่าตอบแทน

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
ค่าตอบแทนตามตำแหน่ง	290,666.67	820,040.00
เงินประจำตำแหน่งพิเศษและเงินเพิ่ม	-	2,000,000.00
รวมค่าตอบแทน	290,666.67	2,820,040.00

หมายเหตุ 17 ค่าใช้สอย

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	4,413,066.64	3,505,598.11
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	3,367,724.90	226,906.00
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	197,234.09	303,143.42
ค่าจ้างเหมาบริการ	66,328,877.29	50,299,386.04
ค่าเชื้อเพลิง	197,302.90	122,756.72
ค่าธรรมเนียม	10,906.60	14,400.00
ค่าจ้างที่ปรึกษา	3,168,750.00	4,888,650.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	2,431,939.14	2,347,102.51
ค่าเช่า	23,888,376.00	23,858,376.00
ค่าประชาสัมพันธ์	1,563,223.05	3,157,329.10
ค่ารับรองและพิธีการ	136,588.44	129,926.39
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าน้อยกว่าเกณฑ์	43,420.00	1,560,366.15
ค่าใช้จ่ายอื่น	1,179,923.63	594,528.07
รวมค่าใช้จ่าย	106,927,332.68	91,008,468.51

หมายเหตุ 18 ค่าวัสดุ

ค่าวัสดุ
รวมค่าวัสดุ

(หน่วย : บาท)

2565	2564
3,607,143.43	6,319,110.83
3,607,143.43	6,319,110.83

หมายเหตุ 19 ค่าสาธารณูปโภค

ค่าไฟฟ้า
ค่าน้ำประปา
ค่าโทรศัพท์
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม
ค่าบริการไปรษณีย์
รวมค่าสาธารณูปโภค

(หน่วย : บาท)

2565	2564
1,444,057.02	1,552,246.86
2,182.80	2,889.00
273,377.87	303,391.01
942,948.96	2,153,267.30
111,850.93	220,908.72
2,774,417.58	4,232,702.89

หมายเหตุ 20 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	22,033,122.97	241,458.88
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	297,657.23	826,023.57
ครุภัณฑ์	13,816,543.70	5,387,685.89
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1,607,190.38	2,160,237.15
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	37,754,514.28	8,615,405.49

หมายเหตุ 21 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค

(หน่วย : บาท)

	2565	2564
ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน-องค์กรไม่หวังผลกำไร	9,858,693.22	16,106,004.00
ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน-องค์กรระหว่างประเทศ	999,978.60	11,707,376.59
รวมค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	10,858,671.82	27,813,380.59

หมายเหตุ 21 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค (ต่อ)

ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน-องค์กรไม่หวังผลกำไร จำนวน 9,858,693.22 บาท ประกอบด้วย

(หน่วย : บาท)

1. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	60,000.00
2. มูลนิธิเพื่อการยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก	1,500,000.00
3. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	33,384.00
4. คณะวิทยาการเรขาคณิตและศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	459,351.00
5. โรงเรียนเซนต์คาเบรียลเพื่อศูนย์วิชาการ	196,200.00
6. มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย เพื่อสถาบัน Change Fusion	6,568,000.00
7. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กองทุนนิติธรรมพัฒนา)	50,000.00
8. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	130,000.00
9. มูลนิธิบ้านพระพร	200,000.00
10. เรือนจำกลางสมุทรสงคราม	15,000.00
11. เรือนจำกลางราชบุรี	20,000.00
12. ทัดถสสถานหญิงสงขลา	20,000.00
13. มูลนิธิฟอร์พีรีดอมอินเตอร์เนชั่นแนล	606,758.22
รวม	9,858,693.22

หมายเหตุ 21 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค (ต่อ)

ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน — องค์กรระหว่างประเทศ จำนวน 999,978.60 บาท ประกอบด้วย

(หน่วย : บาท)

International Centre for Criminal Law and Reform and criminal Justice
(ICCLR)

999,978.60

รวม

999,978.60

หมายเหตุ 22 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปี 2565

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	ใบสั่งซื้อ/สั่งจ้าง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ				
งบอุดหนุน				
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	54,879,600.00	-	54,879,600.00	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	29,815,900.00	-	29,815,900.00	-
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	228,400,000.00	20,671,660.00	207,728,340.00	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานตามแผนโครงการ	36,314,300.00	-	36,314,300.00	-
รวม	349,409,800.00	20,671,660.00	328,738,140.00	-

หมายเหตุ 22 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย (ต่อ)

เงินกันไว้เบิกเหลือในปี พ.ศ. 2564

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	ใบสั่งซื้อ/สั่งจ้าง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ				
งบอุดหนุน				
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,490,727.90	-	2,472,050.11	18,677.79
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	80,000,000.00	1,750,000.00	78,250,000.00	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานตามแผนโครงการ	37,228,738.15	-	36,630,569.71	598,168.44
รวม	119,719,466.05	1,750,000.00	117,352,619.82	616,846.23

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปี 2564

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	ใบสั่งซื้อ/สั่งจ้าง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ				
งบอุดหนุน				
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	62,307,300.00	-	54,091,395.32	8,215,904.68
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	43,112,703.00	2,490,727.90	40,241,885.03	380,090.07
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	252,381,896.00	70,000,000.00	182,381,896.00	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานตามแผนโครงการ	79,074,401.00	32,613,857.00	46,226,852.50	233,691.50
รวม	436,876,300.00	105,104,584.90	322,942,028.85	8,829,686.25

หมายเหตุ 22 รายงานฐานะการเงินงบประมาณรายจ่าย (ต่อ)

เงินกันไว้เบิกเหลือในปี พ.ศ. 2563

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	ใบสั่งซื้อ/สั่งจ้าง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ				
งบอุดหนุน				
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	1,605,527.64	-	1,550,767.82	54,759.82
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	65,514,960.00	-	65,514,960.00	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานตามแผนโครงการ	38,825,186.61	1,078,239.15	33,627,269.37	4,119,678.09
รวม	105,945,674.25	1,078,239.15	100,692,997.19	4,174,437.91

ກາລຸນາ

ประวัติ

- คณะกรรมการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการตรวจสอบ
- คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบวิจัยและวิชาการ
- คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบบริหารและกฎระเบียบ
- คณะอนุกรรมการการประเมินผลการปฏิบัติงาน
ของผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

สรุปผลการเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ตำแหน่งใน TII	ครั้งที่ 8/64	ครั้งที่ 9/64
				30 พ.ย. 64	23 ธ.ค. 64
1	ศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ประธานกรรมการฯ	✓	✓
2	นายสิงห์ชัย ทนินช้อน	อัยการสูงสุด	กรรมการโดยตำแหน่ง	✓	✓
3	นายจิระพัฒน์ พันธุ์ทวี	เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการโดยตำแหน่ง	✓	✓
4	นายวัลลภ นาคบัว	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ผู้แทนปลัดกระทรวงยุติธรรม)	กรรมการโดยตำแหน่ง	✓	✓
	นางพงษ์สวาท ภายอรุณสุทธิ	ปลัดกระทรวงยุติธรรม			
5	นายณัฐวัฒน์ กฤษณามระ	อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ (ผู้แทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ)	กรรมการโดยตำแหน่ง	✓	✓
	นางเอกสิริ ปิณฑะรุจิ				
6	คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล	กรรมการคณะกรรมการโอลิมปิกสากล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	✓	✓
7	นายรอยล จิตรดอน	ประธานกรรมการ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	✓	✓
8	ศ.พิเศษกิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์	ประธานกรรมการ ธนาคารไทยเครดิต เพื่อรายย่อย จำกัด (มหาชน)	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	✓	✓
9	นายสุรงค์ บูลกุล	รองประธานหอการค้าไทย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	✓	✓
10	นายพิเศษ สอาดเย็น	ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรม แห่งประเทศไทย	กรรมการและเลขานุการ	✓	✓
จำนวนคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม				10	10
คิดเป็นร้อยละ				100	100

การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการสถาบันฯ

ครั้งที่ 1/65 27 ม.ค. 65	ครั้งที่ 2/65 28 มี.ค. 65	ครั้งที่ 3/65 31 พ.ค. 65	ครั้งที่ 4/65 27 มิ.ย. 65	ครั้งที่ 5/65 26 ก.ค. 65	ครั้งที่ 6/65 30 ส.ค. 65	ครั้งที่ 7/65 15 ก.ย. 65
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓			✓
✓				✓	✓	
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✗	✓	✗	✓	✗	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10	9	10	9	10	9	10
100	90	100	90	100	90	100

- หมายเหตุ : 1. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีการประชุมคณะกรรมการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย จำนวน 9 ครั้ง โดยมีคณะกรรมการฯ เข้าร่วมร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนการประชุมทั้งหมด
2. คำสั่งโปรดเกล้าฯ ให้นายสิงห์ชัย ทนินช้อน ดำรงตำแหน่ง อัยการสูงสุด และนายจีระพัฒน์ พันธุ์ทวี ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564
 3. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้มีคำสั่งที่ 538/2564 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2564 มอบหมายให้นายวัลลภ นาคบัว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ปฏิบัติหน้าที่กรรมการในคณะกรรมการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
 4. คำสั่งโปรดเกล้าฯ ให้นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ ดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2565
 5. กระทรวงต่างประเทศ ได้มีหนังสือแต่งตั้งให้ นางเอกสิริ ปิณฑะรุจิ อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ เป็นที่แทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปฏิบัติหน้าที่กรรมการในคณะกรรมการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2565

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
(องค์การมหาชน)

999 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 02-522-1199

โทรสาร 02-522-1198

www.tijthailand.org